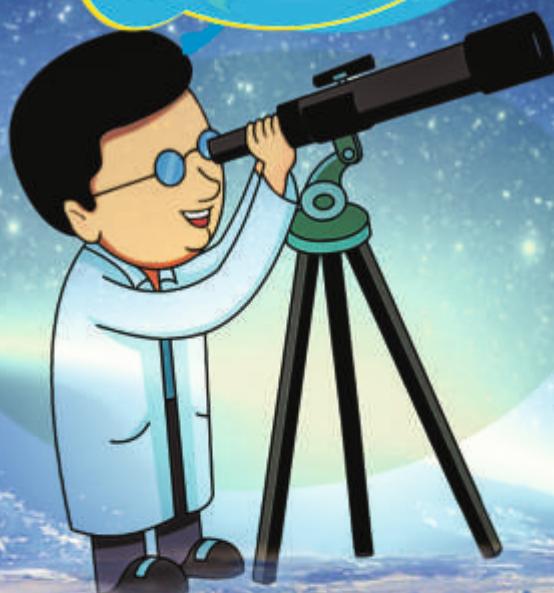

₹15/-

Hansti Duniya (Punjabi)

Vol. 41 No. 12
December 2017

ਹਨਸ਼ਟੀ ਦੁਨੀਆ

ਹੰਸਤੀਦੁਠੀਆ

Vol. 41 • ਅੰਕ :12 • ਦਸੰਬਰ 2017 • Pages : 52

(ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬੋਧਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਅਨੋਖੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ)

Also published in Hindi, English & Marathi

C.L. Gulati,
Member Incharge Magazine

Printer & Publisher Radhey Shyam, on behalf of Sant Nirankai Mandal, Delhi-9, printed at M.P. Printers, B-220, Phase-II, NOIDA - 201305 (UP) & published at Sant Nirankari Satsang Bhawan, Sant Nirankari Colony, Delhi-110009

Chief Editor :
Harmeet Nishad

Editor (Honorary)

Sulekh Singh 'Sathi'

Email: editorial@nirankari.org

Ph.: 011-47660200

Fax: 011-27608215

Website: <http://www.nirankari.org>
kids.nirankari.org

Subscription Value

	India/ Nepal	UK	Europe	USA	Canada/ Australia
--	-----------------	----	--------	-----	----------------------

Annual	Rs.150	£15	€20	\$25	\$30
--------	--------	-----	-----	------	------

5 Years	Rs.700	£70	€ 95	\$120	\$140
---------	--------	-----	------	-------	-------

Other Countries

Equivalent to U.S. Dollars as mentioned above.

**ਪਿਆਰ
ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ**

ਸੱਤੰਤਰ

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ	04
ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਤਰੀ	10
ਹਾਸ-ਥੇਡਾ	16
ਸਾਧਾਰਣ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਤਰੀ	19
ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?	27
ਰੰਗ ਭਰੋ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਿਤਾ	36
ਕਦੇ ਨਾ ਭੁੱਲ	42
ਚਿੱਤਰ ਪਹੇਲੀ	50

ਚਿੱਤਰਕਥਾਵਾਂ

ਬਿੱਟੀ	20
ਦਾਦਾ ਜੀ	46

6

12

24

26

28

35

41

43

ਕੁੱਖਾਂ

ਕੁੱਖਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ-ਮੰਤਰ

- ਸਿਵਚਰਣ
- ਸੰਝੇਈਮਾਨ ਨਹੀਂ
- ਪਰਿਧੀ ਜੈਨ
- ਬੇੜੀ ਦੇ ਸੁਗਾਅ
- ਹਰੀਕਿਸ਼ਨ
- ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਭੇਟ
- ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਰਦੇਸੀ
- ਤਿੰਨ ਮੁਰਤੀਆਂ
- ਦਿਨੇਸ਼ ਦਰਪਣ
- ਕੋਇਲ ਦਾ ਆਮੜ
- ਆਮਤ੍ਥੀਤ ਸਿੰਘ
- ਲਗਾਠ
- ਬੀ.ਡੀ.ਸ਼ਗਮਾ

6

ਆਉ ਬੱਚਿਓ, ਆਉ ਬੱਚਿਓ !

12

- ਜਮਨਟੀਪ ਸਿੰਘ

24

ਸਾਡੀ ਬੇਟੀ

28

- ਹਰਪਾਲ ਸਠੋਹੀ

32

ਵੈਖੇ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤੜਕ ਸਦੇਗਾ ਹੈ

38

- ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਾਲਮ

43

ਮੇਰਾ ਮਿੱਤਰ

30

- ਸੁੰਦਰਪ੍ਰੀਤੀ

34

ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੁ ਲਵੇ

38

- ਭੀਮ ਸੀਠ ਸਿਹਾਲ

40

ਕੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰੋ

45

- ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਸ਼ਟ

45

ਆਉ ! ਪਾਣੀ ਅਸੀਂ ਬਚਾਈਏ

- ਰਾਮਕੁਮਾਰ ਜੈਨ

ਗੀਤ-ਕਵਿਤਾਵਾਂ

ਆਉ ਬੱਚਿਓ, ਆਉ ਬੱਚਿਓ !

- ਜਮਨਟੀਪ ਸਿੰਘ

ਸਾਡੀ ਬੇਟੀ

- ਹਰਪਾਲ ਸਠੋਹੀ

ਵੈਖੇ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤੜਕ ਸਦੇਗਾ ਹੈ

- ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਾਲਮ

ਮੇਰਾ ਮਿੱਤਰ

- ਸੁੰਦਰਪ੍ਰੀਤੀ

ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੁ ਲਵੇ

- ਭੀਮ ਸੀਠ ਸਿਹਾਲ

ਕੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰੋ

- ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਸ਼ਟ

ਆਉ ! ਪਾਣੀ ਅਸੀਂ ਬਚਾਈਏ

- ਰਾਮਕੁਮਾਰ ਜੈਨ

ਬੱਚਿਓ ! ਗੀਡਿੰਗ ਹੈਂਡਿਟ ਬਣਾਓ

- ਸਿਵ ਜੁਠੋਨਾ 09

ਥੇਡ-ਥੇਡ ਵਿਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਥੋੜ

- ਉਰਵਾਸੀ 14

ਬੈਸਨਾਥ ਦਾ ਮੰਦਰ

- ਸਤਿਆਵਾਨ ਮਲਿਕ 26

ਨੂਡਲਸ ਦੀ ਸੁਰੂਆਤ

- ਠੀਲਮ ਭਾਟੀਆ 29

ਹੋਮਿਨੀਪੀਂਡੀ...ਸੰਮੁਅਲ ਹੈਨੇਮਨ

- ਡਾ. ਸੁਮਿਤਰਾ ਸਿੱਧੂ 30

ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਔਸੇ ਵੀ ਸਨ !

- ਅਤੀਆ ਪਰਵੀਨ 33

ਤਰੇ ਚਿੱਟੇ ਕਿਉਂ ...

- ਕਰਠੈਲ ਸਿੰਘ 35

ਛਲਾਂ ਅਤੇ ਸੁੱਕੇ ਮੇਵਿਆਂ...

- ਆਰ ਡੀ. ਅਗਰਵਾਲ 41

ਪਹਿਲਾ ਪਾਲੜੂ ਜਾਨਵਰ ਹੈ ਕੁੱਤਾ

- ਪਰਵੀਨ ਸ਼ਰਮਾ 44

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਪਿਆਰ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ

ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਓ ! ਦਸੰਬਰ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਲ 2017 ਦਾ ਇਹ ਆਖਰੀ ਮਹੀਨਾ ਹੈ। ਪੂਰਾ ਸਾਲ ਅਸੀਂ ਕੀ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ, ਕੀ ਬੁਰਾ ਕੀਤਾ, ਕਿਸ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਧਰੇ ਕੋਈ ਵਾਣ੍ਡਾਟ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਹੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਮੁਹਾਫ਼ੀ ਮੰਗ ਲਈਏ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਾਰਜ਼ਗੀ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨਾ ਲਈਏ ਤਾਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗਿਲੇਨਸਿਕਵੇਂ, ਸਿਕਾਇਤਾਂ ਇਸੇ ਸਾਲ ਹੀ ਮੁੱਕ ਜਾਣ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਮਨ ਦੀ ਇਕ ਸਾਫ਼-ਸੁਖਰੀ ਸਲੇਟ ਲੈ ਕੇ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਿਲ ਹੋਈਏ।

ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਭਗਵਾਨ ਯੀਸੂ ਮਸੀਹ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮਿਨ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ 'ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਿਸ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼-ਸੁਖਰਾ ਕਰਕੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਿਸ ਟ੍ਰੀ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਗੇਮਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਹਾਈ ਅਤੇ ਗੋਸ਼ਨੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ

ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ ਭਾਵ ਅਸੀਂ ਅਪਣੇ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੈਰ, ਈਰਖਾ, ਨਫਰਤ ਨਾ ਕਰਕੇ ਸਭ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਯੀਸੂ

ਮਸੀਹ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਸੀ - 'Love is God, God is love' ਭਾਵ ਪਿਆਰ ਹੀ ਖੁਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਹੀ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਭੂ-ਈਸ਼ਵਰ-ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਣ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਬੱਚਿਓ ! ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਜੀਵਨ ਵਲ ਵਧੀਏ, ਇਹੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਿਸ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ।

ਇਕ ਗੱਲ ਹੈ, ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਓ ! ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਸਰਦੀ ਦਾ ਮੌਸਮ ਵੀ ਅਪਣੇ ਪੂਰੇ ਨਿਖਾਰ ਤੇ ਰੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਪਣੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਰਖਣਾ ਹੈ। ਗਰਮ ਕਪੜੇ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਣਾ। ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਸੂਰਜ ਦੀ ਧੁੱਪ ਦਾ ਆਨੰਦ ਵੀ ਲੈਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵੀ ਸਰੀਰ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਅਪਣੀ ਪੜਾਈ ਵਲ ਵੀ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਸਾਲ 2017 ਨੂੰ ਵਿਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਸਕੀਏ।

ਸੁਲੇਖ 'ਸਾਥੀ'
ssathi_2007@yahoo.com

□ ਜਸਨਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਆਉ ਬੱਚਿਓ, ਆਉ ਬੱਚਿਓ

ਆਉ ਬੱਚਿਓ-ਆਉ ਬੱਚਿਓ।
ਪੜ੍ਹੋ ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਓ ਬੱਚਿਓ।

ਅੱਛੇ ਬੱਚੇ ਜਿਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ,
ਹਰ ਵੇਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਉਹ ਪੜ੍ਹਦੇ।

ਇਹੀ ਸਬਕ ਹੈ ਸਿਖਿਆ ਦਾ,
ਭਵਿੱਖ ਬਣ੍ਹੀ ਪੜਿਆਂ ਲਿਖਿਆਂ ਦਾ।

ਇਕ ਸਾਲ ਦਾ ਹੋਵੇ ਫਾਇਦਾ,
ਛੱਡੋ ਦਿਓ ਖੇਡਣਾ-ਕੁੱਦਣਾ।

ਚੱਕ ਲਉ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਾਲਾ ਬੈਗ,
ਲੰਘਿਆ ਵੇਲਾ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ।

ਦਿਨ ਤਾਂ ਰਹਿ ਗਏ ਚਾਰ ਬੱਚਿਓ,
ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਹੋ ਜਾਓ ਹੁਸਿਆਰ ਬੱਚਿਓ।

ਲੈ ਕੇ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਬੱਚਿਓ,
ਕਰੋ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਬੱਚਿਓ।

□ ਸਿਵਚਰਣ

ਤੁਖਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਮੰਤਰ

ਇਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਥੋੜਾ ਥੋੜਾ ਦਾ ਗੁੱਖ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਟਹਿਣੀਆਂ ਤੇ ਕਈ ਪੰਛੀ ਆਪਣੇ ਆਲੂਣੇ ਬਣਾ ਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਅਨੇਕ ਜਾਨਵਰ ਉਥੇ ਘਾਹ ਖਾਣ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਜਿਥੇ ਪਸੂ ਘਾਹ ਖਾਣ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਉਥੇ ਚਰਵਾਰੇ ਥੈਨ ਕੈ ਬਾਂਸੁਰੀ ਵਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਥੇ ਹੀ ਥੋੜਾ ਦੀ ਛਾਂ ਵਿਚ ਥੈਨ ਕੈ ਭੋਜਨ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਾਮ ਨੂੰ ਸੁਕੂਲ ਦੇ ਥੱਚੇ ਉਥੇ ਆ ਕੇ ਖੇਡਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰਜ ਉਗੋਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੂਰਜ ਫੁੱਬਣ ਤਕ ਥੱਚੇ ਥੋੜਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਛਾਂ ਵਿਚ ਖੇਡਦੇ ਸਨ। ਉਥੇ ਪੰਛੀ ਅਤੇ ਪਸੂ ਵੀ ਆਨੰਦ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।

ਇਕ ਰਾਤ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਥੋੜਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਟਹਿਣੀਆਂ ਉਤੇ ਪੰਛੀ ਆਪਣੇ ਆਲੂਣੇ ਵਿਚ ਸੌ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਠਕ-ਠਕ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਡਰੇ ਹੋਏ ਬੋਚਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ - ਜਾਗੋ ਅਤੇ ਸੁਣੋ! ਕੁਝ ਆਵਾਜ਼ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਮੰਮੀਆਂ ਨੀਂਦ ਵਿਚ ਸਨ। ਉਹ ਬੋਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਅਣਸੁਣਾ ਕਰ ਕੇ ਨੀਂਦ ਵਿਚ ਹੀ ਸੁੱਤੀਆਂ ਰਹੀਆਂ।

ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਠਕ-ਠਕ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਸਭ ਜਾਗ ਗਏ ਅਤੇ ਸੈਚਣ ਲਗੇ ਕਿ ਇਹ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਸਭ ਜੋਰ-ਚੋਰ ਨਾਲ ਚੀਕਣ ਲੱਗੇ। ਨਿੱਕੇ ਥੱਚੇ ਰੋਣ ਲੱਗੇ।

ਰਾਤ ਦੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਜੁਗਾਂ ਭੱਜ ਕੇ ਆਏ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਚ ਲਾਈਟਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾ ਥੋੜਾ ਕਰਨ ਲਗ ਗਏ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਕੀ ਹੈ?

ਪੰਛੀਆਂ ਨੇ ਦਾਦਾ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਜਗਾਇਆ। ਦਾਦਾ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਥੇਲ੍ਹੇ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਜੋਰ-ਚੋਰ ਦੀ ਠਕ-ਠਕ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਦਾਦਾ ਨੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲਾਠੀ ਲਈ। ਦਾਦਾ ਨੂੰ ਭੱਜਦੇ ਵੇਖ ਕੇ ਪੰਛੀ ਅਤੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੋ ਗਏ। ਦਾਦਾ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਇਕ ਆਦਮੀ ਥੋੜਾ ਦੀ ਇਕ ਮੌਟੀ ਸ਼ਾਖਾ ਨੂੰ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ।

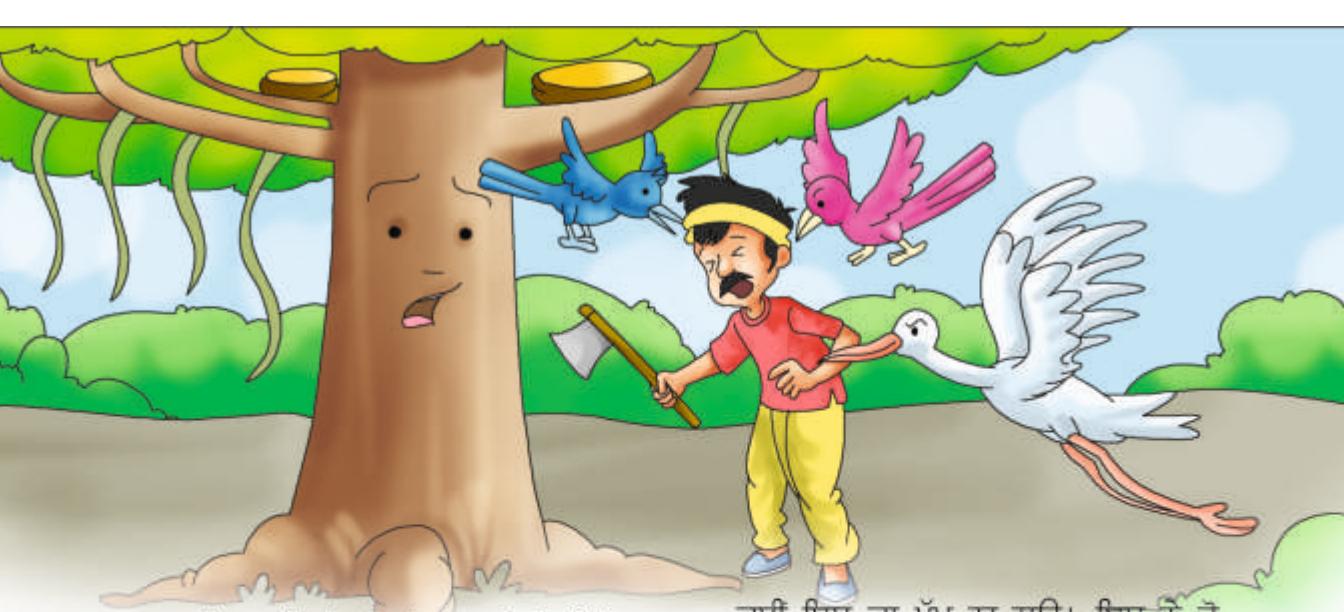
ਦਾਦਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ - ਭਰਾ! ਤੂੰ ਇਹ ਸ਼ਾਖਾ ਕਿਉਂ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਤੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਟਹਿਣੀ ਉਤੇ ਕਈ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਆਲੂਣੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਚਾਰੇ ਕਿੱਥੇ ਜਾਣਗੇ?

ਜਿਥੇ ਵੀ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਜਾਣ। ਮੈਨੂੰ ਕੀ?

ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਟਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਐਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਆਦਮੀ ਫਿਰ ਟਹਿਣੀ ਕੱਟਣ ਲੱਗ ਗਿਆ।

ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਦੱਸ ਕਿ ਇਹ ਟਹਿਣੀ ਤੇਰੇ ਕਿਸ ਕੰਮ ਆਏਗੀ? ਇਹ ਗਿੱਲੀ ਅਤੇ ਟੇਡੀ ਹੈ। - ਦਾਦਾ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਮੇਰੀ ਝੱਪੜੀ ਦਾ ਵਿਚਲਾ ਭਾਗ ਟੁੱਟਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਟਹਿਣੀ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।" ਆਦਮੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਪਸੀਨਾ ਪੂੜਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ।

ਭਰਾ ! ਇਹ ਟਹਿਣੀ ਹੀ ਕਿਉ ? ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਲੱਕੜੀ ਹੀ ਖਰੀਦ ਲਉ । ” ਦਾਦਾ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ।

ਲੱਕੜੀ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ । ” ਉਹ ਫਿਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਵੀ ਪੇਟ ਭਰ ਖਾਣਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕਪੜੇ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਵੇਖ ਨਾ ਲਏ ਇਸ ਲਈ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਟਹਿਣੀ ਕੱਟਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹਾਲਤ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ।

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਟਹਿਣੀ ਨਹੀਂ ਕੱਟਣ ਦਿਆਂਗੇ? ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਹੁਣ ਤੂੰ ਇਥੋਂ ਭੱਜ ਜਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਬੇਰ ਨਹੀਂ। ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਾਂ, ਬਗੁਲੇ ਆਦਿ ਪੰਛੀਆਂ ਨੇ ਲੱਕੜੀ ਕੱਟਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।

ਲੱਕੜੀ ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ਚੁੰਝਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਪਰ ਸਾਰੇ ਪੰਛੀਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ? ਉਹ ਦੇਹਾਂ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿਰ ਦਬਾ ਕੇ ਬੋਹੜ ਦੇ ਤਣੇ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਬੈਠ ਕੇ ਰੋਣ ਲੱਗਾ।

ਰੋਂਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਆਦਮੀ ਉਤੇ ਬੋਹੜ ਨੂੰ ਤਰਸ ਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ - ਇਸ ਗਰੀਬ ਦੀ ਝੋਪੜੀ ਟੁੱਟ ਗਈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਰਹਿ ਜਾਏਗਾ? ਇਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਬੇਸਹਾਰਾ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਪੱਖ ਨਾ ਲਉ। ਇਸ ਨੇ ਜੋ ਵੀ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਕਰੇ ਜਿਥੇ ਵੀ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਜਾਏ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸੌਚਲਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ। - ਪੰਛੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਬੋਹੜ ਸਭ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਬੋਲਿਆ - ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ ਸੱਚ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੀ ਝੋਪੜੀ ਛਿੱਗ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਦੂਜੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਪਾਏਗਾ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਟਹਿਣੀ ਕੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਬੇਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੇ। ਦੂਜੀ ਟਹਿਣੀ ਉਤੇ ਆਪਣਾ ਆਲੂਣਾ ਬਣਾ ਸਕੋਗੇ ਪਰ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਕੀ ਕਰੇਗਾ? ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਨਾ ਸੌਚ ਕੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਸੌਚਲਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੇ ਸੁਖ ਵਿਚ ਸੁਖੀ ਅਤੇ ਦੁਖ ਵਿਚ ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਇਕ ਟਹਿਣੀ ਦੇ ਕੱਟਣ ਤੇ ਹੋਰ ਟਹਿਣੀਆਂ ਆ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਵੇਂ ਘਰ ਮਿਲਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਆਦਮੀ ਉਤੇ ਦਇਆ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਟਹਿਣੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦਿਉ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਦਮੀ ਉਤੇ ਦਇਆ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਚਮਾਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਇਹ ਇਕ ਟਹਿਣੀ ਕੱਟੇਗਾ। ਫਿਰ ਤੀਸਰੀ, ਫਿਰ ਚੌਥੀ। ਇਹ ਕ੍ਰਮ ਚਲਦਾ ਰਹੇਗਾ। ” - ਇਕ ਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਕਾਂ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ! ਤੇਰੀ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਹੈ ਪਰ ਕੀ ਤੈਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਮਰਨ ਤੋਂ

ਬਾਅਦ ਕਰੇ ਵੀ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪਰੰਤੂ ਜੇਕਰ ਮੇਰੀਆਂ ਟਹਿਣੀਆਂ ਕੱਟ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਮੈਂ ਜਿੰਦਾ ਰਹਾਂਗਾ, ਮੇਰੀਆਂ ਟਹਿਣੀਆਂ ਉਗੋਂ ਆਉਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਬ ਨੇ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਪੱਤੇ, ਫਲ, ਫੁੱਲ, ਲੱਕੜੀ ਸਭ ਮੇਰਾ ਨਹੀਂ ਰੱਬ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਘਰ ਦਿਆਂਗਾ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹੈ ਮੇਰੀ ਸਰਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਬੇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸੰਸਾਰ ਲਈ ਉਪਯੋਗੀ ਹੋਣਾ ਮੇਰਾ ਧਰਮ ਹੈ - ਬੋਹੜ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ।

ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁਚਾਏ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਸ਼ਟ ਦਾਵੇ, ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਗ ਕੱਟੇ ਤਾਂ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਉਪਕਾਰ ਹੀ ਕਰੋਗੇ? - ਇਕ ਉਲੜ੍ਹ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਹਾਂ ! ਬੇਟਾ ਉਲੜ੍ਹ, ਉਪਕਾਰ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਮੰਤਰ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਜਾਓ।

ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਹੀ ਹੈ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਹੱਥ ਜਾਂ ਪੈਰ ਮੰਗੋਗੇ ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਦਰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਤੁਹਾਡੀ ਟਹਿਣੀ ਕੱਟੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ? - ਇਕ ਕੌਇਲ ਨੇ ਮਿਠੇ ਸਵਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕੜਵੀ ਗੱਲ ਕਰੀ।

ਬੇਟਾ ਕੌਇਲ ! ਰੱਬ ਨੇ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਇਕ ਵੀ ਅੰਗ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਫਿਰ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰੱਬ ਦੀ ਰੁੱਖਾਂ ਉਤੇ ਕਿਰਪਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਡਾਲੀ ਕਟਣ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕੌਪਲਾਂ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੱਤੇ ਲਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਤੁਹਾਡੇ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਣਨਾ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਬਣੋ।- ਬੋਹੜ ਨੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾ।

ਨਹੀਂ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਾਣਨਾ ਨਾ ਕਰੋ, ਤੁਸੀਂ ਵੱਡੇ ਹੋ। ਸਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਛਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਆਦੇਸ਼ ਦਿਓ। ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ ਸਹੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਗਲਤ ਉਸ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਆਲੂਣੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਟਹਿਣੀ ਉਤੇ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਬੁੱਢੇ ਬਗਲੇ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹਨਾ ਰੁੱਖਾ ਅਤੇ ਪੰਛੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਗਿਆ - ਗੁਜ਼ਰਿਆਂ ਹਾਂ। ਪੰਛੀ ਸੱਚ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਨਵ ਜਾਤੀ ਬਹੁਤ ਅਹਿਸਾਨ - ਫਰਾਮੇਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਝੋਪੜੀ ਭਲੇ ਹੀ ਛਿੱਗ ਜਾਵੇ, ਮੈਂ ਬੋਹੜ ਅਤੇ ਇਸ ਉਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਘਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਮੈਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ ਲੱਭ ਲਵਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਇਸ ਪਾਪ ਦਾ ਭਾਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਬੋਹੜ ਦੇ ਪੈਰ ਚੁੰਮੇ ਅਤੇ ਟਹਿਣੀ ਕੱਟਣੀ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਉਥੋਂ ਚਲਾ ਗਿਆ। ■

ਬੱਚਿਉ ! ਰੀਡਿੰਗ ਹੈਬਿਟ ਬਣਾਉ

ਜਿਆਦਾਤਰ ਵੇਖਣ ਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਜੀਅ ਚੁਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰੀਡਿੰਗ ਸਪੀਡ ਅਤੇ ਸਪੈਲਿੰਗ ਮਿਸਟੇਕ ਜਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਿਖਾਈ ਤੇ ਵੀ ਖਰਾਬ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਟੀ.ਵੀ. ਵਿਚ ਕਾਰਟੂਨ ਮੂਵੀਜ਼ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵਿਗਿਆਪਨ, ਬੱਚੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਜਾਦੇ ਹਨ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਡਾਈਲੋਗ ਵੀ ਯਾਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਗੱਲ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲਾਈਨਾਂ ਯਾਦ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਪ੍ਰੋਸ਼ਾਨੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਜੀਅ ਚੁਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਡਾਕਟਰ ਮਨੀਸ਼ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਮੁਸੀਬਤ ਤੋਂ

ਬਚਣ ਲਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੀ ਵੀ ਜਾਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿਤਾਬਾਂ ਚੌਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਉਣ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਪੈਲਿੰਗ ਪਰੋਬਲਮ ਤਾਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਕਤੀ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੰਜ ਕਰਨ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅਕੈਡਮਿਕ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਰਹੋਗੇ। ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਟੋਰੀ ਬੁਕ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਹੋਲੀ-ਹੋਲੀ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਦਿਓ। ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ, ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਗਿਆਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਹੋਣ ਲਗੇਗੀ।

ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਉ ! ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਆਦਤ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਡੇਵਲਪ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਉਣ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਹੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹੋ ਕਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਰੁਚੀ ਵੱਧ ਜਾਵੇ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਹਾਣੀ ਜਾਂ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹੋ। ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਰੰਗ-ਬਿਰੰਗੇ ਕਾਰਟੂਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਟਾਪਿਕਸ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਰੀਡਿੰਗ ਦੀ ਆਦਤ ਬਣ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਮਿਲੇ। । ਬੁਕ ਰੀਡਿੰਗ ਇਕਾਗਰਤਾ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤਨਾਵ ਵੀ ਦੁਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਵੀ ਬਣਾਉ।

ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਤਤੀ

□ ਘਮੰਡੀਲਾਲ ਅਗਾਰਵਾਲ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਪਰਾਗਣ ਕਿਹਿਆ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਉਤੱਤ : ਬੱਚਿਓ ! ਤੁਸੀਂ ਰੰਗ-ਬਿਰੰਗੇ ਛੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਵੇਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ? ਇਹ ਛੁੱਲ ਰੰਗ-ਬਿਰੰਗੇ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਦਰਅਸਲ ਭੋਗਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਲ ਬਿੱਚਣ ਲਈ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਛੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੇ ਰੰਗ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਪਰਾਗਣ ਕਿਹਿਆ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇ। ਛੁੱਲ ਦੇ ਨਰ ਭਾਗ ਤੋਂ ਪਰਾਗਣਾ ਨੂੰ ਛੁੱਲ ਦੇ ਮਾਦਾ ਭਾਗ ਤੱਕ ਪਟੁੱਚਾਉਣ ਨੂੰ ਪਰਾਗਣ ਕਿਹਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰਾਗਣ ਦੇ ਕਈ ਤਰੀਕੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕੀਟ ਪਰਾਗਣ, ਵਾਯੂ ਪਰਾਗਣ, ਜਲ ਪਰਾਗਣ ਆਦਿ। ਪਰਾਗਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਛੁੱਲਾਂ ਵਿਚ ਬੀਜਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਛੁੱਲ ਅਤੇ ਫਲ ਲਗਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਜੁਕਾਮ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਉਤੱਤ : ਉੱਜ ਤਾਂ ਜੁਕਾਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੁਤ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗ ਆਪਣਾ-ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਣ ਨੱਕ, ਕੌਨ, ਚਮੜੀ ਜਾਂ ਪਿਸ਼ਾਬ ਨਲੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਲਾਲ ਕੰਮ

ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਰੀਰ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੁਕਾਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

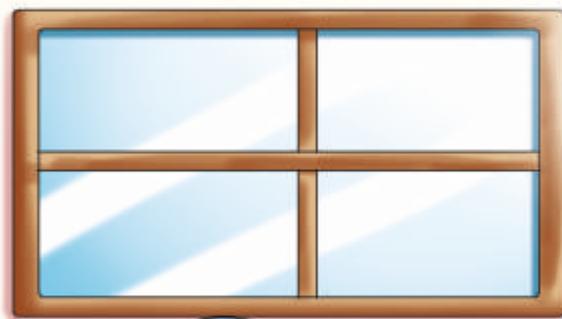
ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਛੁੱਲਾਂ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਰਹਿਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਉਤੱਤ : ਘਰ ਅੰਦਰ ਛੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਅਸਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਬਹੁੱਤ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਛੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਸਾਇਣ ਜਲਦੀ-ਜਲਦੀ ਵਧਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਛੁੱਲ ਨਾ ਕੇਵਲ ਡਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਦੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸਗੋਂ ਸਰੀਰਕ ਬਕਾਵਟ ਨੂੰ ਵੀ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

□ ਹਰਪਾਲ ਸਨੌਰੀ

ਸਾਡੀ ਬੇਟੀ

ਬੜੀ ਪਿਆਰੀ ਸਾਡੀ ਬੇਟੀ,
ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਸਾਡੀ ਬੇਟੀ।

ਨਾ ਰੈਵੇ ਨਾ ਰੋਲਾ ਪਾਵੇ,
ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਕਦੇ ਸਤਾਵੇ।

ਨੱਚਦੀ ਹੈ ਕਦੇ ਗਾਉਂਦੀ ਹੈ,
ਖੁਬ ਤਮਾਸੇ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਬੋਲ ਤੋਤਲੇ ਬੋਲੇ ਜਦ,
ਰਸ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਘੋਲੇ ਤਦਾ।

ਗੋਲ-ਮਟੋਲ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਚਿਹਰਾ,
ਬੜਾ ਪਿਆਰਾ ਲੱਗੇ ਜਿਹੜਾ।

ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਨਵਾਉਂਦੀ ਮੰਮੀ,
ਸੋਹਣੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਉਂਦੀ ਮੰਮੀ।

ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਹੈ ਬੇਟੀ,
ਸਾਡੀ ਤੇ ਜਿੰਦ-ਜਾਨ ਹੈ ਬੇਟੀ।

ਉੜਾ, ਐੜਾ ਲਿਖਦੀ ਹੈ,
ਅਜੇ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸਿਖਦੀ ਹੈ।

ਬੇਟੀ ਜਦ ਤੋਂ ਘਰ ਵਿਚ ਆਈ,
ਰੋਣਕ ਹੋ ਗਈ ਢੂਣ-ਸਵਾਈ।

ਕਹਾਣੀ - ਪੰਜਿੰਧੀ ਜੈਨ

ਮੈਂ ਬੇਈਮਾਨ ਨਹੀਂ

ਈਰਾਨ ਵਿਚ ਇਕ ਚਰਵਾਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਰਹੀਮ ਸੀ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਇਮਾਨਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿਚ ਹਰ ਇਕ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਆਪਣੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਚਰਾਖਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਜਦ ਵੀ ਕੋਈ ਮਦਦ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣਾ ਸੀ ਉਹ ਪੁੱਚ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਸਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਨੇਕਦਿਲੀ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਫੈਲ ਗਈ। ਐਨੀ ਪ੍ਰਸਿੰਧੀ ਮਿਲਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸ ਵਿਚ ਜਗ ਵੀ ਘੰਠੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਉਹ ਇਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਮਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਚਰਵਾਹਾ ਹੈ ਜੋ ਭੇਡਾਂ ਚਰਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੰਧੀ ਈਰਾਨ ਦੇ ਸੁਲਤਾਨ (ਬਾਦਸ਼ਾਹ) ਤਕ ਪਹੁੰਚੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਕੁਝ ਮੰਤਰੀ ਲੜਾਈ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਸੁਲਤਾਨ ਨੂੰ ਗੱਦੀ ਦਾ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੁਲਤਾਨ ਨੇ ਰਹੀਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਬੁਲਾਇਆ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਬਣ ਗਏ। ਉਸ ਨੇ ਰਹੀਮ ਨੂੰ ਉਸ ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦਾ ਜਗੀਰਦਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਥੇ ਉਹ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।

ਰਹੀਮ ਬੋਲਿਆ - ਹਜ਼ੂਰ ਮੈਂ ਇਕ ਮਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਚਰਵਾਹਾ ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਜਾਸਨ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੁਲਤਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ - ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਤੇਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਗੁਣ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ

ਇਲਾਵਾ ਤੂੰ ਹਰ ਆਦਮੀ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਚੰਗੇ ਸ਼ਾਸਕ ਦੇ ਗੁਣ ਹਨ।

ਅੰਤ ਵਿਚ ਰਹੀਮ ਨੇ ਸੁਲਤਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈ ਪਰੰਪੰ ਉਹ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੁਲਤਾਨ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਬੁਰੀ ਲੱਗ ਲਈ ਕਿ ਇਕ ਮਮੂਲੀ ਚਰਵਾਹਾ ਹੁਣ ਜਗੀਰਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪਣੇ ਹੀ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਰਹੀਮ ਚਰਵਾਹੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਜਗੀਰਦਾਰ ਬਣਿਆ ਵੇਖ ਕੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ। ਲੇਕਿਨ ਰਹੀਮ ਵਿਚ ਜਗ ਵੀ ਘੰਟੇ ਨਾ ਆਇਆ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਦਾ ਭੋਜਨ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਮਮੂਲੀ ਚਰਵਾਹਾ ਹੈ। ਰਹੀਮ ਪੌੜੇ ਉਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਪਿੰਡਾ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਕਾਇਤਾਂ ਢੂਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਛਾ ਗਈ। ਸੁਲਤਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਚੰਗੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੈ।

ਕੁਝ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਗੱਲ ਸਮਝ ਨਾ ਆਈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਹੀਮ ਦੋਰੇ ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਇਕ ਟੱਟੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਰਹੀਮ ਉਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਰਹੀਮ ਨੇ ਉਸ ਵਿਚ ਸੈਨੇ-ਚਾਂਦੀ-ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਲੁਕਾ ਕੇ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਅਫਵਾਹ ਫੈਲ ਗਈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਰਹੀਮ ਉਸ ਵਿਚ ਧਨ ਜਾਮਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਦ ਸੁਲਤਾਨ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਪਤਾ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਲਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੱਚ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ। ਇਕ ਦਿਨ ਸੁਲਤਾਨ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਿਥੇ ਰਹੀਮ ਨੇ ਅਪਣਾ ਤੰਬੂ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਸੁਲਤਾਨ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਖਬਰ ਸੁਣ ਕੇ ਰਹੀਮ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਉਸ ਦਾ ਨੌਕਰ ਵੀ

ਟੱਟੂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਉਪਰ ਇਕ ਬਕਸਾ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੁਲਤਾਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰ ਉਸ ਟੱਟੂ ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਰਹੀਮ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਕਿ ਗੱਲ ਕੀ ਹੈ?

ਸੁਲਤਾਨ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ - ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਜਗੀਰਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਧਨ ਲੁੱਟਣ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਪਦ ਦੇ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਰਹੋ। ਇਸ ਬਕਸੇ ਨੂੰ ਖੋਲੋ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੀ ਹੈ?

ਰਹੀਮ ਨੇ ਚੁਪਚਾਪ ਬਕਸੇ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿਤਾ। ਸੁਲਤਾਨ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਪੁਰਾਣੀ ਕਮੀਜ਼ ਨਿਕਲੀ।

ਰਹੀਮ ਨੇ ਕਿਹਾ - ਮਹਾਰਾਜਾ ! ਇਹ ਹੀ ਮੇਰਾ ਖਜਾਨਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੈਨੇ-ਚਾਂਦੀ ਕਹਿ ਲਵ੍ਹੀ ਜਾਂ ਹੈਰੋ-ਜੋਵਰ। ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਲਈ ਸਾਥ ਰਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਇਹ ਨਾ ਭੁੱਲ ਜਾਵਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਕ ਮਮੂਲੀ ਚਰਵਾਹਾ ਹਾਂ।

ਸੁਲਤਾਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਆਈਆਂ। ਉਸ ਨੇ ਰਹੀਮ ਨੂੰ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ - ਮੈਨੂੰ ਮਾਫ ਕਰ ਦਿਓ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਉਤੇ ਖਾਮਖਾਰ ਸੱਕ ਕੀਤਾ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਮਾਨਦਾਰ ਆਦਮੀ ਹੋ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਲਤਾਨ ਨੇ ਰਹੀਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡਾ ਜਗੀਰਦਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ■

ਜਦੋਂ ਖੇਡ-ਖੇਡ ਵਿਚ ਹੋਈ, ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਖੋਜ

ਬੱਚਿਊ! ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਖੇਡ-ਖੇਡ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਯਕੀਨ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੀ ਹੈ।

Google

ਗੂਗਲ - ਗੂਗਲ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਗੀ ਪੇਜ ਅਤੇ ਸਰਜਰੀ ਬ੍ਰੀਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਟੈਨਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਡਿਜੀਟਲ ਲਾਈਬ੍ਰੇਰੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਉਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸਦਾ ਮਕਸਦ ਇਕ ਡਿਜੀਟਲ ਲਾਈਬ੍ਰੇਰੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ। ਗੂਗਲ ਡਾਟ ਸਟੈਨਫੋਰਡ ਡਾਟ ਈਡੀਯੂ ਨਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੂ ਹੋਇਆ ਇਹ ਸਰਚ ਇੰਜਨ 15 ਸਤੰਬਰ, 1997 ਨੂੰ ਗੂਗਲ ਡਾਟ ਕਾਮ ਨਾਂ ਤੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਇਆ। 4 ਸਤੰਬਰ 1998 ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੈਨਲੋ ਪਾਰਕ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਇਕ ਗੈਰਜ ਵਿਚ ਗੂਗਲ ਇੰਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਹੋਰ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੂਗਲ ਨੂੰ ਗਲਤ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਗੂਗਲ ਬਣਿਆ। ਗੂਗਲ ਦਾ ਅਰਥ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 100 ਜੀਰੋ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅੰਕ ਨਾਲ ਹੈ।

ਈ-ਖੁਕਸ - ਕੰਪਿਊਟਰ ਉਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਅਸੀਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਈ-ਖੁਕਸ ਦੀ ਸੁਰੂਆਤ ਕਦੋਂ ਹੋਈ? ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1971 ਵਿਚ ਮਾਈਕਲ ਐਸ, ਹਾਰਟ ਨੂੰ ਆਇਆ। ਠੀਕ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਪਾਲ ਈਕਰ ਨੂੰ ਵੀ ਆਇਆ ਸੀ। ਮਾਈਕਲ ਹਾਰਟ ਨੇ ਇਸ ਉਤੇ ਕੰਮ ਸੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਲੁਗਭਗ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਈ-ਖੁਕਸ ਉਸ ਦੀ ਲਾਈਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿਚ ਜੁੜ ਗਈਆਂ। ਹਾਰਟ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਪਿਛੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੌਚ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣੀ ਜਕੂਰਤ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਾਲ ਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਚਥਰਦਸਤ ਚਾਹ ਨੇ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਈ-ਖੁਕਸ ਵਰਗਾ ਅਨੌਖਾ ਤੋਹਫਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਈ-ਖੁਕਸ ਨੂੰ

ਅਸੀਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਐਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਪਣੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਚ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

Blogger

ਪੈਸੇ ਕੇਂਦਰਣ ਗਏ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਬੈਕ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਕਾਰਣ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਵਾਪਸ ਆਉਣਾ ਪਿਆ। ਤਦ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਕਲੇਟ ਵੈਡਿੰਗ ਮਸੀਨ ਦੀ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਏ.ਟੀ.ਐਮ ਮਸੀਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਆਇਆ। 27 ਜੁਨ 1967 ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਏ.ਟੀ.ਐਮ ਮਸੀਨ ਲੰਦਨ ਵਿਚ ਲਗਾਈ ਗਈ। ਏ.ਟੀ.ਐਮ ਨਾਲ ਚੁੜੀ ਬਰੋਨ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦਾ ਪਾਸਵਰਡ 6 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਕ ਦਿਨ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕੋਈ ਟੈਸਟ ਲਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਹੀ ਅੰਕ ਯਾਦ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰੋਨ ਨੇ ਏ.ਟੀ.ਐਮ ਦਾ ਪਾਸਵਰਡ ਵੀ 4 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਬਲਾਗ - ਬਲਾਗ ਦੇ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹਾਂ। ਬੁਲੇਟਿਨ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਈਮੇਲ ਲਿਸਟ ਵਰਗੀਆਂ ਕਈ ਤਕਨੀਕਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਲੈ ਕੇ ਬਲਾਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਸਦਾ ਨਾਂ ਬਲਾਗ ਕਿਵੇਂ ਪਿਆ? ਅਸਲ ਵਿਚ 17 ਦਸੰਬਰ 1997 ਨੂੰ ਜਨਮੇ ਬਲਾਗ ਦਾ ਨਾਂ ਜਾਨ ਬਰਗਰ ਨੇ ਵੇਬਲਾਗ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪੀਟਰ ਮਰਹੌਲਜ਼ ਨੇ ਮਜ਼ਾਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੌੜ ਕੇ ਵੰਬਲਾਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੁਲੇਟਿਨ ਬੋਰਡ ਦੀ ਇਸ ਵਿਧੀ ਲਈ ਬਲਾਗ ਨਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਚਾਲਿਤ ਹੋ ਗਿਆ।

ਏ.ਟੀ.ਐਮ ਮਸੀਨ - ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਓ! ਇਹ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹੋ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿੱਧੇ ਹੀ ਏ.ਟੀ.ਐਮ ਦੀ ਤਲਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਗਦੇ ਹਾਂ। ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਏ.ਟੀ.ਐਮ ਮਸੀਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜਾਨ ਸੇਫਰਡ ਬਰੋਨ ਨੂੰ ਏ.ਟੀ.ਐਮ ਮਸੀਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਕਿਵੇਂ ਆਇਆ? ਇਕ ਵਾਰ ਉਹ ਬਰੋਨ ਬੈਕ ਵਿਚ

ਹਾਸਾ ਖੇਡਾ

ਇਕ ਆਦਮੀ ਅਪਣੀ ਬੀਮਾਰ ਪਤਨੀ ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੇਵੇ ਇੱਕਠੇ ਰਹੇ ਪਰ ਹੁਣ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਥ ਛੁੱਟਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿਸੂਰਿ ਬੀਮਾਰੀ ਬਹੁਤ ਜਾਨ-ਲੇਵਾ ਸੀ।

ਪਤਨੀ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਹੰਝੂ ਭਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਵੱਲ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ : -

ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਇਕ ਵਚਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ, ਜੇ ਮੈਂ ਮਰ ਜਾਵਾਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕਪੜੇ ਨਹੀਂ ਪਾਣ ਦਿਉਗੇ।

ਮੈਂ ਵਚਨ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਤੇਰੇ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਕਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਾਵੇਗੀ ਉਝ ਵੀ ਇਹ ਕਪੜੇ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੇ ਫਿੱਟ ਵੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ।

ਇਕ ਅਮੀਰ ਆਦਮੀ ਨੇ ਇਕ ਤੋਤਾ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਕਦਾ ਹੋਇਆ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਤੋਤੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਝ ਹੀ ਪੁੱਛ ਲਿਆ : -

ਕੀ ਇਹ ਤੋਤਾ ਬੋਲਦਾ ਹੈ?

ਤੋਤੇ ਵਾਲੇ ਦੀ ਬਜ਼ਾਏ ਤੋਤੇ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ : -

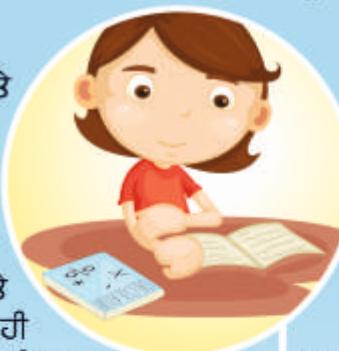
ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸੱਕ ਹੈ?

ਅਮੀਰ ਆਦਮੀ ਨੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਮੂੰਹ ਮੌਗੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਤੋਤੇ ਨੂੰ ਖੀਦ ਲਿਆ ਅਤੇ ਤੋਤੇ ਨੂੰ ਘਰ ਲੈ ਆਇਆ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਤੋਤਾ ਇਕ ਵਾਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸਕਦਾ। ਵਪਾਰੀ ਮੱਖੇ ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰ ਕੇ ਬੋਲਿਆ -

ਮੈਂ ਕਿੰਨਾ ਮੂਰਖ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਤੋਤਾ ਖੀਦ ਲਿਆਇਆ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸੱਕ ਹੈ? ਤੋਤੇ ਨੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾ।

- ਅਰਚਨਾ ਦੀਕਸ਼ਤ

ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ, ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮਾਂ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ -

ਦੇਖੋ ਕੋਈ ਵੀ ਆਵੇ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੋ ਤਾਂ ਆਖੀ ਉਹ ਮੇਰੇ ਡੈਡੀ ਨਾਲ ਬਜ਼ਾਰ ਗਈ ਹੈ। ਬੜੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਉਸ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਆਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ -

ਤੇਰੀ ਮੌਮੀ ਕਿਥੇ ਗਈ ਹੈ?

ਬੱਚੇ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ : -

ਉਹ ਮੇਰੇ ਡੈਡੀ ਨਾਲ ਬਜ਼ਾਰ ਗਈ ਹੈ।

ਇਕ ਗਧਾ ਦੀਵਾਰ ਨਾਲ ਕੰਨ ਲਾ ਕੇ ਖੜਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਦੂਜਾ ਗਧਾ ਉਹਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਹਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ -

'ਇਥੇ ਕਿਉਂ ਖੜਾ ਏਂ?

ਪਹਿਲੇ ਗਧੇ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ -

ਮੇਰਾ ਬੱਚਾ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਦਰੋਂ

ਲੜਾਈ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੂੰ ਗਧੇ ਦਾ ਬੱਚਾ ਏਂ। ਦੂਜਾ ਕਹਿੰਦਾ ਤੂੰ ਗਧੇ ਦਾ ਬੱਚਾ ਏਂ। ਮੈਂ ਇੰਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਦੋਂ ਲੜਾਈ ਖਤਮ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਬੱਚਾ ਬਾਹਰ ਆਵੇ।

- ਸੰਦੀਪ-ਰਾਣਾ

ਜੀਜਾ - ਆਦਮੀ ਭਲਾ
ਜਿਹਾ ਲਗਦਾ
ਸੀ। ਗੱਡੀ ਰੈਕ
ਕੇ ਮੈਂ ਲਿਫਟ ਦੇ
ਦਿੱਤੀ।

ਸਾਲੀ - 'ਫੇਰ'?

ਜੀਜਾ - ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਹੱਥ
ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਪਈ ਤਾਂ ਘੜੀ ਗਾਇਬ।

ਮੈਂ ਕੜਕ ਕੇ ਕਿਹਾ - ਚੱਲ ਰੁਪਚਾਪ ਘੜੀ ਇਧਰ
ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਘੜੀ
ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਸੈਂ ਉਸ ਬਦਮਾਸ਼
ਨੂੰ ਉਥੇ ਹੀ ਲਾਹ ਦਿੱਤਾ।

ਸਾਲੀ - ਪਰ ਅੱਜ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਘੜੀ ਘਰ ਹੀ ਭੁੱਲ
ਗਏ ਸੀ।

* * * *

ਇਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਟੋਲੀਫੋਨ ਉਤੇ -

ਮੈਨੂੰ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਉਧਾਰ ਦੇ ਯਾਰ।

ਦੂਜਾ - ਸੁਣ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ, ਜਗ ਉਚੀ
ਬੋਲ ਨਾ,

ਪਹਿਲਾ ਬੋਲਿਆ - ਮੈਨੂੰ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਉਧਾਰ
ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਦੂਜਾ ਬੋਲਿਆ - ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਜਗ ਉਚੀ ਬੋਲਾ
ਲਗਦਾ ਹੈ ਫੇਨ ਖਰਾਬ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਬੋਲਿਆ -
ਉਛੂੰ ਦਾ ਪੱਠਾ ਡਰਾਮਾ ਕਰਦਾ।

ਦੂਜਾ - ਗਾਲਾਂ ਕਿਉਂ ਕੱਢ ਰਿਹਾਂ ਏਂ।
- ਸੋਨੀ ਨਿਰੰਕਾਰੀ

ਮੈਨੇਜਰ (ਚਪੜਾਸੀ ਨੂੰ) -

ਜੇ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਅਤੇ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਥਾ
ਤੇ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤੂੰ ਕੀ ਕਰੇਗਾ?

ਚਪੜਾਸੀ (ਛੇਡੀ ਨਾਲ) -

ਮੈਂ ਫੇਰਨ ਅਪਣੇ ਚਪੜਾਸੀ ਨੂੰ
ਬਦਲ ਦੇਵਾਗਾ।

* * * *

ਦਿਨੇਸ਼ ਨੇ ਮੁੜੇ ਹੋਏ ਸੇਰ ਨੂੰ ਲੱਤ ਮਾਰ ਕੇ
ਜਗਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵੀਨ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ -

ਪ੍ਰਵੀਨ ਭੱਜ।

ਪ੍ਰਵੀਨ ਬੋਲਿਆ - ਮੈਂ ਕਿਉਂ ਭੱਜਾ। ਲੱਤ ਮੈਂ ਥੋੜੀ
ਮਾਰੀ ਹਾਂ।

* * * *

ਪਤਨੀ : ਕੀ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ
ਰੁਪਏ-ਪੈਸੇ ਵੀ
ਬੈਲਦੇ ਹਨ?

ਪਤੀ : ਹਾਂ, ਕਹਿੰਦੇ ਤਾਂ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ
ਹਨ।

ਪਤਨੀ : ਤਾਂ ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ
ਦਫਤਰ ਜਾਣ ਤੇ
ਪਹਿਲਾ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਦੇ
ਜਾਇਓ, ਮੈਂ ਘਰ ਇਕੱਲੀ ਬੈਠੀ-ਬੈਠੀ
ਬੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ।

- ਦਿਨੇਸ਼ ਦਰਪਣ

□ ਬਲਵਿੰਦਰ 'ਬਾਲਮ'

ਵੇਖੋ ! ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤੜਕ ਸਵੇਰਾ ਹੈ

ਪੱਛੀ ਆਲੂਣੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ ਨੇ।
ਖੇਤ ਧਰਤੀ ਦੇ ਸੀਨੇ ਤੇ ਲਹਿਰਾਏ ਨੇ।
ਸੰਦਰਤਾ ਦਾ ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰੇ ਢੇਰਾ ਹੈ।
ਵੇਖੋ ! ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤੜਕ ਸਵੇਰਾ ਹੈ।

ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹਨ ਸਕੂਲੇ ਘਰ ਤੋਂ ਚੱਲੇ ਨੇ।
ਦਾਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਚਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਘੱਲੇ ਨੇ।
ਤੁਰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਗਾਹੀ ਪੈਪ ਲੰਮੇਰਾ ਹੈ।
ਵੇਖੋ ! ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤੜਕ ਸਵੇਰਾ ਹੈ।

ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਠੋਂ ਬਹਿੰਦਾ ਹੈ।
ਜਿਹੜਾ ਖੂਬ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਚੰਗੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਡੇਰਾ ਹੈ।
ਵੇਖੋ ! ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤੜਕ ਸਵੇਰਾ ਹੈ।

ਸੈਰ ਕਰੇਂਦੇ ਲੋਕੀ ਝੀਲ ਕਿਨਾਰੇ ਤੇ।
ਮੌਸਮ ਵੀ ਅਲਘੇਲਾ ਖੂਬ ਨਜ਼ਾਰੇ ਤੇ।
ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦਾ ਇਸ ਵਿਚ ਗਜ ਲੰਮੇਰਾ ਹੈ।
ਵੇਖੋ ! ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤੜਕ ਸਵੇਰਾ ਹੈ।

ਛੁੱਲਾਂ ਉਤੇ ਸਥਨਮ ਖਿੜ-ਖਿੜ ਹੱਸਦੀ ਹੈ।
ਮਾਗੀ ਕੁਦਰਤ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੱਸਦੀ ਹੈ।
'ਬਾਲਮ' ਪਾਇਆ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨੇ ਫੇਰਾ ਹੈ।
ਵੇਖੋ ! ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤੜਕ ਸਵੇਰਾ ਹੈ।

ਸਾਧਾਰਣ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਤਤਰੀ

(ਸਭ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤੱਤੇ 'ਨੀ' ਅੱਖਰ ਤੇ ਖਤਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੈਨ ਜਾਂ ਪੈਸਿਲ ਚੁੱਕੋ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਚਿੰਨ੍ਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਤੱਤੇ ਲਿਖਦੇ ਜਾਓ।)

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਥੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮੁੱਖ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਰਲਿਨ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3. ਹਨੂਮਾਨ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4. ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਦਾ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5. ਰੇਡੀਓ ਦੀ ਖੋਜ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤੀ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6. ਡੱਤਰਪਟੀ ਕਿਵਾਜੀ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7. ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਕਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਸੰਨ 2000 ਦੇ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8. ਕੈਰਮ ਦੇ ਖੇਡ ਵਿਚ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀ ਗੋਟੀ ਕੀ ਕਹਿਲਾਉਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9. ਰਵਿੰਦਰਨਾਥ ਟੈਂਗੋਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10. ਅੰਡੇਮਾਨ ਨਿਕੋਬਾਰ ਦੀਪ ਸਮੂਹ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11. ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਰਿਲਾਈਸ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਕੌਣ ਸਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12. 2007 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ. ਟਵੈਂਟੀ-ਟਵੈਂਟੀ ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਦੀ ਵਿਜੇਤਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕ੍ਰਿਕੇਟ ਟੀਮ ਦਾ ਕਪਤਾਨ ਕੌਣ ਸੀ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13. ਲਛਮਣ ਦੀ ਮੂਰਛਾ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸ ਬੂਟੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14. ਹਿਟਲਰ ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਸ਼ਾਸਕ ਸੀ?

(ਸਹੀ ਉਤੱਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੰਨੇ ਤੇ ਵੇਖੋ)

ਕਿੱਟੀ

ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਅਤੇ ਲੇਖਕ -
ਅਜੈ ਕਾਲਜਾ

ਕਿੱਟੀ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਬਹੁਤ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ - ਕਿੱਟੀ ਜਦੋਂ ਤੈਨੂੰ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਗੁੱਸਾ ਆਏ ਤਾਂ ਇਸ ਲੱਕੜੀ ਦੇ ਫੱਟੇ ਉਤੇ ਕਿੱਲ ਗੱਡ ਦੇਵੀ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਕਿੱਟੀ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਲੱਕੜੀ ਦੇ ਫੱਟੇ ਉਤੇ ਕਿੱਲ ਠੋਕ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਦਿਨ 10 ਕਿੱਲਾਂ ਠੋਕ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਕਿੱਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੁੱਸੇ ਉਤੇ
ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸੌਚੀ। ਕਿੱਟੀ ਆਪਣੇ
ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ
ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਿਲਾਂ ਘੱਟ
ਹੁੰਦੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਫਿਰ ਇਕ ਦਿਨ ਇਹੋ ਜਿਹਾ
ਆਇਆ ਕਿ ਕਿੱਟੀ ਨੇ ਇਕ ਵੀ
ਕਿੱਲ ਨਹੀਂ ਠੋਕੀ। ਜਦ ਇਸ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਬੀਤ ਗਏ ਤਾਂ
ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣ
ਲਗੀ -

ਪਿਤਾ ਜੀ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਮੈਂ
ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਫੱਟੇ ਵਿਚ ਕਿੱਲ
ਨਹੀਂ ਠੋਕੀ।

ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿੱਟੀ। ਹੁਣ ਤੂੰ ਉਸ ਦਿਨ
ਛੱਟੇ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਕਿੱਲ ਕੱਢ ਦੇਵੀ ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੈਨੂੰ
ਗੁੱਸਾ ਨਹੀਂ ਆਏਗਾ।

ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿੱਟੀ ਨੇ
ਇਕ ਕਿੱਲ ਕੱਢਣੀ ਸੁਰੂ
ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਸ ਨੂੰ
ਗੁੱਸਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ।

ਪਿਤਾ ਜੀ ਹੁਣ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿੱਲਾਂ
ਨਿਕਲ ਗਈਆਂ ਹੁਣ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ?

ਹੋਲੀ-ਹੋਲੀ ਉਸ ਦੇ ਛੱਟੇ ਵਿਚੋਂ
ਸਾਰੀਆਂ ਕਿੱਲਾਂ ਨਿਕਲ
ਗਈਆਂ। ਉਹ ਫਿਰ ਛੱਟਾ ਲੈ ਕੇ
ਅਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਕੋਲ ਗਈ।

ਕਿੱਟੀ ਇਸ ਲੱਕੜੀ ਦੇ ਫੱਟੇ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ
ਛੇਦ ਹਨ? ਇਸ ਵਿਚ ਵੇਖ ਕੇ ਦੱਸ।

ਜਦ ਅਸੀਂ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਗੁੱਸਾ
ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ
ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਹਨਾਂ ਕਿੱਲਾਂ ਨੇ ਇਸ ਫੱਟੇ
ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ।

ਹੁਣ ਇਹ ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਫੱਟਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗਾ ਨਹੀਂ
ਰਹੇਗਾ। ਗੁੱਸਾ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ
ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁੱਸੇ
ਤੇ ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

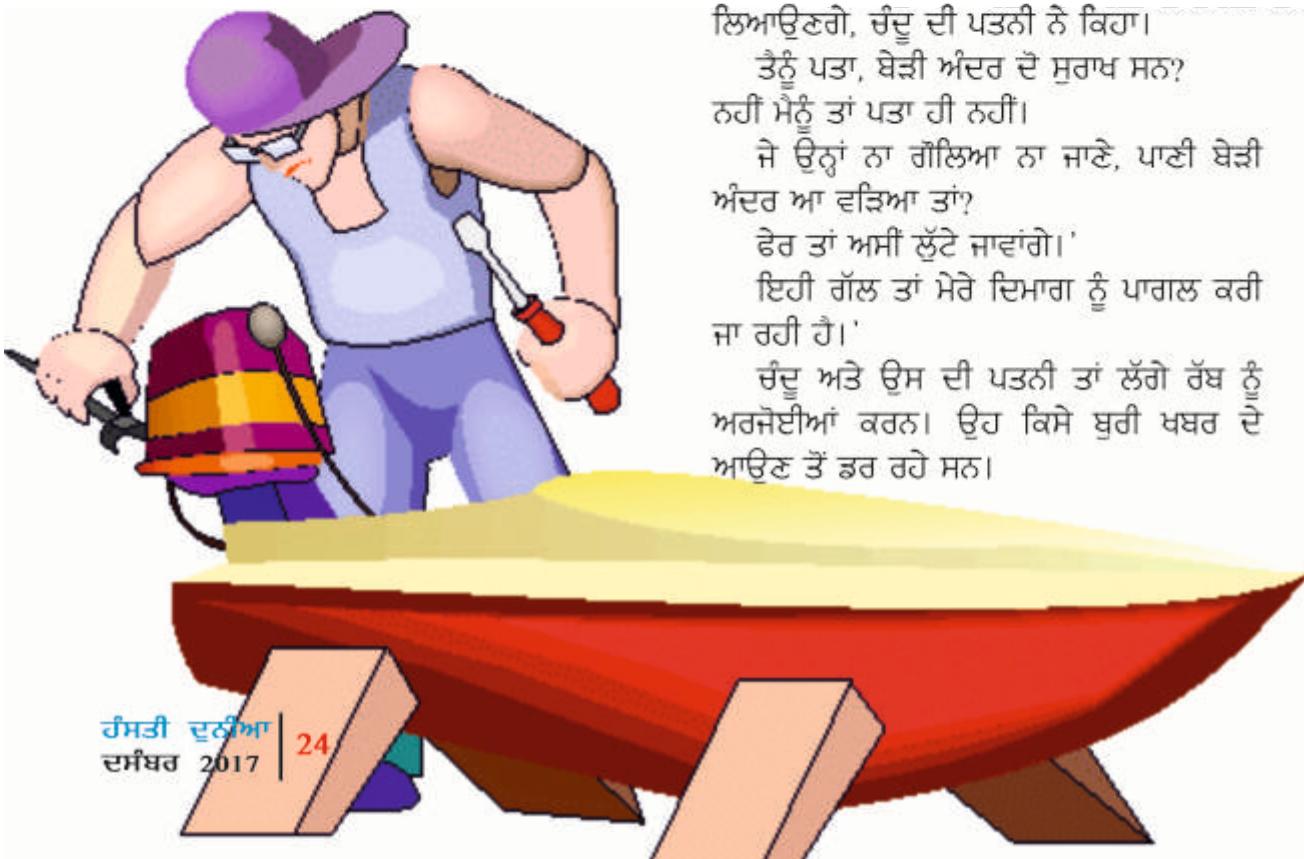
ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਈ ਪਿਤਾ ਜੀ ! ਹੁਣ ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਗੁੱਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੀ।

ਬੇੜੀ ਦੇ ਸੁਰਖ

ਚੰਦੂ ਮਲਾਹ ਦੀ ਬੇੜੀ ਕੁਝ ਖਸਤਾ ਹਾਲਤ ਚ ਲਗਦੀ ਸੀ। ਨਾਲ ਦੇ ਮਲਾਹਾਂ ਨੇ ਬੇੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਹਣੇ ਰੰਗ-ਰੌਗਨ ਕਰਵਾ ਲਏ ਸਨ। ਚੰਦੂ ਦੀ ਬੇੜੀ ਚ ਤਾਂ ਹੁਣ ਪਾਣੀ ਵੀ ਵੜ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬੇੜੀ ਹੁਣ ਮੁਰੰਮਤ ਮੰਗਦੀ ਸੀ। ਚੰਦੂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬਧ ਦੀ ਗੱਲ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਛੋਕ ਹੀ ਸਾਰੀ ਬੇੜੀ ਛੋਬਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਦਿਨ ਚੰਦੂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆ ਹੀ ਗਿਆ। ਦੋ ਦਿਨ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਕਿਤੇ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਬੇੜੀ ਨੇ ਖਾਲੀ ਖੜ੍ਹੀ ਗਿਹਣਾ ਸੀ। ਰੰਗ-ਰੌਗਨ ਲਈ ਇਹ ਮੌਕਾ ਚੰਗਾ ਸੀ। ਪੈਟਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਮੰਨ ਗਿਆ। ਪੈਟਰ ਨੇ ਤਾਂ ਇਕੋ ਦਿਨ ਵਿਚ ਕੰਮ ਨਿਖੇੜ ਲਿਆ ਅਤੇ ਬੇੜੀ ਚੰਦੂ ਦੇ ਘਰਦਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਇੱਤੀ ਸੀ। ਬਣਦੇ ਪੈਸੇ ਚੰਦੂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਪੈਟਰ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਚੰਦੂ ਮਲਾਹ ਦੇ ਬੱਚੇ ਬੇੜੀ ਨੂੰ ਦਰਿਆ ਤੇ ਲੈ ਗਏ। ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ, ਠੇਲੂ ਲਈ ਬੇੜੀ ਪਾਣੀ ਵਿਚ। ਉਸ ਦਿਨ ਪਹਾੜੀ ਤੇ ਚੰਗਾ ਮੀਹ ਵਾਹਿਆ ਸੀ। ਦਰਿਆ ਚ ਪਾਣੀ ਖੂਬ ਚਿੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਚੰਦੂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਬੇੜੀ ਨੂੰ ਉਚੀਆਂ ਛੱਲਾਂ ਚ ਲੈ ਜਾਂਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਲ ਸੁੱਟ ਕੇ ਮੱਛੀਆਂ ਛੱਡੀਆਂ। ਦੂਜੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਸਤੀ ਕਰਦੇ, ਦੌੜਾਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਚੰਦੂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੁਰਦਾ ਤੇ ਡਾਂਟਦਾ। ਚੰਦੂ ਅਸੂਲਾਂ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਸੀ। ਚਲੋ, ਮੱਛੀਆਂ ਤਾਂ ਉਹ ਰੋਚਾ ਫੜ ਲਿਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਮੱਛੀਆਂ ਕਰਕੇ ਚੁੱਲਾ ਤਪਦਾ ਅਤੇ ਪੇਟ ਭਰਦੇ ਸਨ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਚੰਦੂ ਮਲਾਹ ਮੁੜ ਆਇਆ ਸੀ। ਘਰ ਵੜਦੇ ਸਾਰ ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਿਸਤੀ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲੱਗੀ ਪਰ ਕਿਸਤੀ ਤਾਂ ਉਥੇ ਹੈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਨੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸਤੀ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਲੈ ਗਏ ਸਨ। ਚੰਦੂ ਨੇ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ, ਤੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ?

'ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਖੜ੍ਹੀ ਨਾਲੋਂ ਬੋੜੇ ਪੈਸੇ ਹੀ ਕਮਾ ਲਿਆਉਣ, ਨਾਲੋਂ ਮੱਛੀ ਵੀ ਇਕ ਅੱਧ ਪਕੜ ਲਿਆਉਣਗੇ, ਚੰਦੂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ।

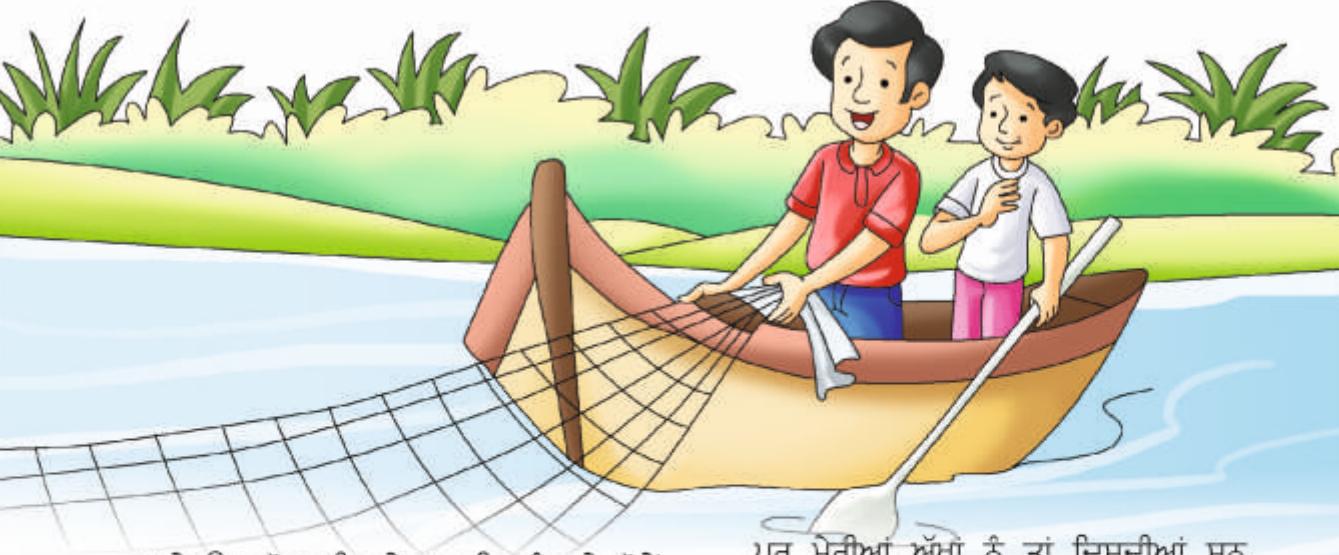
ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ, ਬੇੜੀ ਅੰਦਰ ਦੋ ਸੁਰਖ ਸਨ?
ਨਹੀਂ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾ ਗੌਲਿਆ ਨਾ ਜਾਣੇ, ਪਾਣੀ ਬੇੜੀ ਅੰਦਰ ਆ ਵਕ਼ਿਆ ਤਾਂ?

ਫੇਰ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਲੁੱਟੇ ਜਾਵਾਂਗੇ।'

ਇਹੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਪਾਗਲ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।'

ਚੰਦੂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਤਾਂ ਲੱਗੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਅਰਜੋਈਆਂ ਕਰਨ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਬੁਰੀ ਖਬਰ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਡਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਅਜੇ ਉਹ ਸੋਚ ਹੀ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਚੰਦੂ ਦੇ ਦੱਵੇਂ ਮੁੰਡੇ ਹੱਸਦੇ-ਖੇਡਦੇ ਘਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਅੰਦਰ ਆਏ। ਚੰਦੂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੇੜੀ ਵੱਲ ਨੂੰ ਦੌੜਿਆ। ਬੇੜੀ ਤਾਂ ਲਿਸ਼ਕੀ ਪਈ ਸੀ। ਬੇੜੀ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੁਰਖ ਵੀ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਚੰਦੂ ਨੇ ਆਕਾਸ਼ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਹੱਥ ਜੋੜਦਿਆਂ ਕਿਹਾ , ਵਾਹ ਉਦੇ ਸਾਈਆਂ, ਤੇਰਾ ਸੁਕਰ ਹੈ।'

ਫਿਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਵਾਂ ਚ ਲੈਂਦਿਆਂ ਬੋਲਿਆ, ਸ਼ਰਾਰਤੀਉ, ਤੁਸੀਂ ਹਟੇ ਨਹੀਂ ਫੇਰ ਬੇੜੀ ਲਿਜਾਣ ਤੋਂ।

ਬੱਚੇ ਨੀਵੀਂ ਪਾ ਕੇ ਚੁੱਪ ਬੈਠੇ ਰਹੇ। ਫਿਰ ਚੰਦੂ ਦੇ ਮਨ ਚ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਆਈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਈਕਲ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪੋਟਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਪੋਟਰ ਨਾਲ ਦੁਆਸਲਾਮ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ ਚੰਦੂ ਨੇ ਜੇਬ ਚੋ ਦੋ ਸੌ ਰੂਪਏ ਕੱਢੇ ਅਤੇ ਪੋਟਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਵਧਾਏ।

ਇਹ ਕੀ? ਪੋਟਰ ਬੋਲਿਆ।

ਬਸ ਰੱਖ ਲੈ ਲਛਮਣ, ਚੰਦੂ ਨੇ ਲਛਮਣ ਪੋਟਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ।

'ਪੈਸੇ ਤਾਂ ਰੰਗ-ਰੋਗਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਤੇਰੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਪੋਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ। ਇਹ ਰੋਗਨ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ।

ਹੋਰ ਕਹਦੇ ਨੇ?

ਮੇਰੀਆਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ। ਮੇਰੀਆਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ - ਚੰਦੂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ।

ਪਰ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਦਿਸਦੀਆਂ ਸਨ, ਲਛਮਣ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਤੂੰ ਤਾਂ ਲਛਮਣ ਮੇਰੀ ਖਾਤਿਰ ਅੱਜ ਰੱਬ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ, ਚੰਦੂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਚ ਹੰਝੂ ਉਮੜ ਪਏ।

ਤੇਰੇ ਕੀਤੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਚੁਕਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਖਾਤਰ ਇਹ ਦੋ ਸੌ ਰੂਪਏ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖ ਲੈ - ਚੰਦੂ ਨੇ ਲਛਮਣ ਪੋਟਰ ਅੱਗੇ ਲੇਲ੍ਹੜੀ ਕੱਢੀ। ਮੋੜ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਚ ਪਾ ਲੈ। ਤੂੰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਇਨਸਾਨੀ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਲਈ ਕਦੇ, ਉਦੋਂ ਮੇਰਾ ਕਰਜ਼ਾ ਉਤਰ ਜਾਏਗਾ,- ਲਛਮਣ ਨੇ ਪਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ।

'ਇਹ ਤਾਂ ਤੂੰ ਠੀਕ ਆਖਿਆ, ਧਰਤੀ ਤੁਹਾਡੇ ਮੌਹਿਆਂ ਤੇ ਟਿਕੀ ਖੜੀ ਹੈ ਲਛਮਣਾ, ਬਲਦ ਦੇ ਸਿੰਗਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਐਵੇਂ ਕਹਾਣੀ ਘੜੀ ਆ ਲੋਕਾਂ ਨੇ।'

ਫੇਰ ਉਹ ਲਛਮਣ ਵਲ ਇਕ ਟਕ ਦੇਖਦਾ ਸਾਈਕਲ ਚੁੱਕ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਿਆ। ■

ਸਾਧਾਰਣ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਤਤੀ ਦੇ ਉਤੱਤ

1. ਅਫਗਾਨੀ	8. ਰਾਨੀ
2. ਜਰਮਨੀ	9. ਮੁਲਾਇਨੀ
3. ਅੰਜਨੀ	10. ਕਾਲਾਪਾਨੀ
4. ਲੁੰਬਿਨੀ	11. ਪੀਰੂ ਭਾਈ ਅੰਬਾਨੀ
5. ਮਾਰਕੋਨੀ	12. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧੋਨੀ
6. ਭਵਾਨੀ	13. ਸੰਜੀਵਨੀ (ਬੂਟੀ)
7. ਸਿੰਡੀਨੀ	14. ਜਰਮਨੀ

ਬੈਜਨਾਥ

ਦਾ ਮੰਦਰ

ਗ਼ਸ਼ਟਰੀ ਮਾਰਗ ਤੇ ਪਠਾਨਕੋਟ ਤੋਂ
130 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ 1200 ਮੀਟਰ ਦੀ

ਉਚਾਈ ਉਤੇ ਵੱਸਿਆ ਬੈਜਨਾਥ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਸ਼ਾ ਹੈ। ਕਾਂਗੜਾ ਗਜੇਟੀਅਰ 1904 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸਥਾਨ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਨਾਂ 'ਕੀਰਗ੍ਰਾਮ' ਸੀ। ਕੀਰ ਸ਼ਬਦ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਤੋਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 'ਤੇਤਾ'। ਸੰਕੜੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੇ ਅਨਗਿਣਤ ਤੌਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਕਾਰਣ ਇਸ ਨੂੰ 'ਕੀਰ' ਦਾ ਨਾਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ।

ਬੈਜਨਾਥ ਦੀ ਪਹਿਚਾਨ ਇਥੋਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿਵ ਮੰਦਰ ਤੋਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਾਨ ਦਾ ਨਾਮਕਰਣ ਵੀ 'ਵੈਦਨਾਥ' ਜੋ ਭਗਵਾਨ ਸਿਵ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਨਾਂ ਹੈ, ਤੇ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਿਸਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਵਲਿੰਗ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਕਰਮੀ ਸੰਮਤ 8 ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਮੰਦਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਸ਼ਾਰਦਾ ਲਿੱਪੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਦਰ ਦੀ ਸਿਲਪ ਕਲਾ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੰਦਰਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਦਰ ਦੀਆਂ ਬਾਹਰ ਵਾਲੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਉਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੇਲਾਂ ਪੁਸ਼ਪਮਾਲਾਵਾਂ, ਛੁੱਲ, ਦੇਵਤਾ, ਮਨੁਖ, ਪੰਛੀ ਅਤੇ ਪਰੀਆਂ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਹਨ। ਮੰਦਰ ਦੇ ਉਪਰ ਸੁਨਹਿਰੀ ਕਲਸ ਸੂਰਜ ਦੇ ਉਗਣ ਵੇਲੇ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਚਿੱਤਰਾਂ ਵਿਚ ਮੰਦਰ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਭਾਗ ਉਤੇ ਛੇ ਭੁਜਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਗਣੇਸ਼, ਪ੍ਰਾਂਗਣ ਵਿਚ ਸਿਵਜੀ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਨੰਦੀ ਬੈਲ ਜਿਸ ਦੀ ਪਿੱਠ ਉਤੇ ਸ਼ਾਰਦਾ ਲਿੱਪੀ ਅੰਕਿਤ

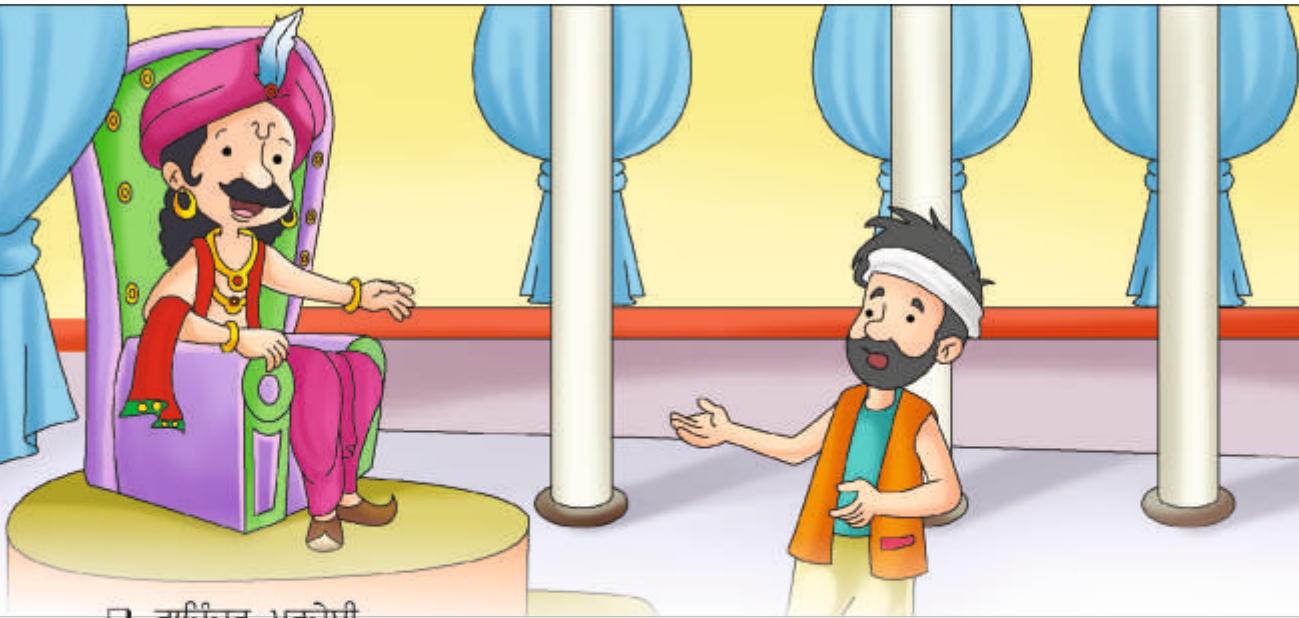
ਹੈ। ਇਹ ਬੈਲ ਪੱਥਰ ਦੇ ਇਕ ਹੀ ਟੁਕੜੇ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੰਦਰ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਦੁਆਰ ਤੋਂ ਸਿਵਲਿੰਗ ਤਕ ਚਾਰ ਦੁਆਰ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਦੁਆਰ ਉਤੇ ਮੋਕਸ਼, ਦੂਜੇ ਉਤੇ ਅਰਥ, ਤੀਜੇ ਉਤੇ ਕਾਮ ਅਤੇ ਸਿਵਲਿੰਗ ਦੇ ਕੋਲ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰ ਉਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੰਦਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੋ ਸਤੰਭਾਂ ਉਤੇ ਨੌ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦਾ ਚਿੱਤਰ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਸਿਵ-ਪਾਰਬਤੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਸਿਵਜੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਕਾਰਤੀਕੇ ਦਾ ਚਿੱਤਰ ਹੈ। ਮੰਦਰ ਦੇ ਗਰਭਗੁਹਿ ਵਿਚ ਭਗਵਾਨ ਸਿਵ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਗਦ-ਗਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਵ ਮੂਰਤੀ ਦੇ ਉਤੇ ਇਕ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਬਣਿਆ ਸੱਪ ਬਿਰਾਜਵਾਨ ਹੈ। ਇਥੇ ਭਗਵਾਨ ਰੂਦ੍ਰ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਪੂਜਾ ਕਰ ਕੇ ਭਜਨ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਮਨੈਕਾਮਨਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਉਹ ਹੀ ਸਥਾਨ ਹੈ ਜਿਥੇ ਰਾਵ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਿਵ ਮੰਦਰ ਦੇ ਉਤੱਤੇ ਪੂਰਬ ਵਿਚ ਇਕ ਬਹੁਤ ਰਮਣੀਕ ਸਥਾਨ 'ਸ੍ਰੀ ਤਾਰਾ' ਜੀ ਦਾ ਮੰਦਰ ਹੈ।

ਇਸ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਭਗਵਾਨ ਤਾਰਕੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ। ਇਥੇ ਹੀ ਸਿਵ ਜੀ ਦਾ ਮੋਕਸਦਾਇਕ ਗਿਆਰਵਾਂ ਲਿੰਗ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਾਨ ਤਾਰਪੁਰ ਸਿੱਧਪੀਠ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਥਾਨ ਉਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਲਈ ਮਹਾਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਤਾਰਿਣੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਅਰਾਧਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ■

1) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ 'ਗੋਲਡਨ ਟੈਂਪਲ' ਵਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 2) ਦਮੇਦਰ ਨਦੀ ਨੂੰ 'ਬੰਗਾਲ ਦਾ ਸੋਰਗ' (sorrow) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 3) ਕਲਕੱਤਾ ਨੂੰ 'ਮਹਿਲਾਂ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 4) ਮੁਬਈ ਨੂੰ 'ਭਾਰਤ ਦਾ ਪਵੇਸ਼ ਦਵਾਰ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।	9) ਲਤਾ ਮੰਗੋਸ਼ਕਰ ਨੂੰ 'ਸਵਰ ਕੋਕਿਲਾ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 10) ਲੇਸੋਥੋ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਦਾ ਨਾਮ ਲੇਤੀ ਹੈ। 11) ਬਨਾਤੂ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਦਾ ਨਾਮ ਵਾਤੂ ਹੈ। 12) ਵੀਅਤਨਾਮ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਦਾ ਨਾਮ ਡੌਂਗਾ ਹੈ।
5) ਕੋਚੀਨ ਨੂੰ 'ਪੂਰਬ ਦਾ ਵੀਨਿਸ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 6) ਜੈਪੁਰ ਨੂੰ 'ਗੁਲਾਬੀ ਸ਼ਹਿਰ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 7) ਕੇਰਲ ਨੂੰ 'ਮਸਾਲਿਆਂ ਦਾ ਬਰੀਚਾ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 8) ਟੀਪੂ ਸੁਲਤਾਨ ਨੂੰ 'ਮੈਸੂਰ ਦਾ ਸੇਰ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।	13) ਲਿਬੂਆਨੀਆ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿਲਿਟਾਸ ਹੈ। 14) ਰੋਮਾਨੀਆ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਯੂ ਹੈ। 15) ਯੂਨਾਨ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਦਾ ਨਾਮ ਡ੍ਰੈਸਮਾ ਹੈ। 16) ਮਾਰਿਤਾਨੀਆ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਦਾ ਨਾਮ ਓਗੁਈਆ ਹੈ।

ਸੰਗਾਹਿਕਰਤਾ - ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ

□ ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਰਦੇਸੀ

ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਭੇਦ

ਬਹੁਤ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸ਼ਿਵਗੜ ਵਿਚ ਰਤਨਸੇਨ ਨਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਅਪਾਰ ਧਨ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਭੇਸ ਬਦਲ ਕੇ ਰਾਜਮਹਿਲ ਤੋਂ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਨਿਕਲ ਪਏ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਇਕ ਕਿਸਾਨ ਜਿਸ ਦੇ ਸ਼ਰੀਰ ਉਤੇ ਕਪੜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਮਸਤੀ ਵਿਚ ਰੀਤ ਗਾਉਂਦਾ ਖੇਤ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਇਹ ਦਸ਼ਾ ਵੇਖ ਕੇ ਰਾਜਾ ਨੂੰ ਦਾਇਆ ਆ ਗਈ। ਰਾਜਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਸੌਨੇ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਵਿਖਾਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ - ਇਹ ਮੁਦਰਾ ਤੁਹਾਡੇ ਖੇਤ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਕਿਸਾਨ ਬੋਲਿਆ - ਇਹ ਮੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਲਵਾਂਗਾ।

ਕਿਸਾਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਜਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੋਰਾਨੀ ਹੋਈ। ਰਾਜਾ ਬੋਲਿਆ - ਪੈਸੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਕਿਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਲਵ੍ਹੁ।

ਮੈਂ ਰੋਜ਼ ਚਾਰ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਉਸੇ ਵਿਚ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਹਾਂ। ਇਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਰੱਖ ਲਉ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਓ - ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ - ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਚਾਰ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹੋ, ਉਸੇ ਵਿਚ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ। ਲੋਕ ਤਾਂ ਅਣਗਿਣਤ ਪੈਸਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ।

ਖੁਸ਼ੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਸਗੋਂ ਇਸ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪੈਸੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹੋ, ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋ - ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਉਤੱਤ ਦਿੱਤਾ।

ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਚਾਰ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੇ ਹੋ? ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਰਾਜਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉਤੇ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ - ਮੈਂ ਚਾਰ ਪੈਸਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਖੂਹ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਕਰਜ਼ ਚੁਕਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਤੀਸਰੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਉਧਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਗੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਲੱਗ ਗਿਆ।

ਕਿਸਾਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਰਾਜਾ ਦੇ ਸਮਝ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਈਆਂ। ਉਹ ਰਾਤ ਭਰ ਸੋਚਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰੰਤੂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜੁਆਬ ਨਾ ਮਿਲਿਆ। ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਰਾਜਾ ਨੇ ਉਸ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ।

ਕਿਸਾਨ ਡਰਦੇ-ਡਰਦੇ ਰਾਜਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੋਇਆ ਪਰੰਤੂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸ ਜੁਰਮ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭੇਸ ਬਦਲਣ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਡਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਬਿਠਾਇਆ। ਫਿਰ ਕਿਹਾ - ਉਸ ਦਿਨ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਪਰੰਤੂ ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਚਾਰ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਇਹੀ ਜਾਨਣ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਥੇ ਬੁਲਾਇਆ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਉਤੱਤ ਦਿੱਤਾ - ਰਾਜਨ , ਚਾਰ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪੈਸਾ ਖੂਹ ਵਿਚ ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪਾਲਣ-ਪੇਸ਼ਣ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੂ ਚੁਕਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਖਰਚ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਤੀਜੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਉਧਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੜ੍ਹਤਮੰਦ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਖਰਚ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਗੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੁਰੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਅੱਗੇ ਹੱਥ ਨਾ ਫੈਲਾਉਣੇ ਪੈਣ।

ਕਿਸਾਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਰਾਜਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣ ਦਾ ਭੇਦ ਪਤਾ ਚਲ ਗਿਆ ਕਿ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਮਾਏ ਹੋਏ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

□ ਨੀਲਮ ਭਾਟੀਆ

ਨੂਡਲਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਿਥੇ ਹੋਈ?

ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੂਡਲਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਚੀਨ ਅਤੇ ਜਾਪਾਨ ਤੋਂ ਹੋਈ ਪਰ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਤੇਰ੍ਹਵੀਂ ਸਤਾਬਦੀ ਵਿਚ ਮਾਰਕੋ ਪੋਲੇ ਜਾਂਦੇ ਇਟਲੀ ਤੋਂ ਚੀਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨੂਡਲਸ ਲਿਆਇਆ। ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ 5000 ਸਾਲ ਈਸਾ ਪੂਰਵ ਮੱਧ-ਪੂਰਬ, ਸਿਆ ਵਿਚ ਲੋਕ ਆਟੇ ਨਾਲ ਬਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੂਡਲਸ ਖਾਂਦੇ ਸੀ। ਤੀਜੀ ਸਤਾਬਦੀ ਦੇ ਚੀਨ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਵਿਚ ਤਾਂ 5000 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਨੂਡਲਸ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਚੀਨ ਦੀ ਦਾਵੇਦਾਰੀ ਸਹੀ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਕਹਿਦੇ ਹਨ ਚੀਨ ਤੋਂ ਜਾਂਦੇ ਬੁਧ ਧਰਮ ਜਪਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਨੂਡਲਸ ਵੀ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਜਾਪਾਨੀਆਂ ਦੇ ਭੋਜਨ ਦਾ ਖਾਸ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਏ।

ਅਜ ਸਿਆ ਵਿਚ ਨੂਡਲਸ ਕਿਸ ਕਦਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ, ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆ ਵਿਚ ਖਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੁਲ ਆਟੇ ਦਾ 40 ਪ੍ਰਤੀਸਤ ਸਿਰਫ ਨੂਡਲਸ ਵਿਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਾਪਾਨ ਵਿਚ ਦੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੂਡਲਸ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ। ਇਕ ਦਾ ਨਾ ਹੈ ਉਡੈਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦਾ ਸੋਥਾ। ਚੀਨ ਵਿਚ ਤਾਂ 90 ਪ੍ਰਤੀਸਤ ਹੋਟਲਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੂਡਲਸ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਨੂਡਲਸ ਨੂੰ ਥੋੜਾ ਬਦਲ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਮਿਲਿਆ 'ਮੰਗੀਮੀ' ਜੋ ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਆਉਂਦੇ-ਆਉਂਦੇ ਸਿਰਫ ਮੰਗੀ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਾਮਨ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨੂਡਲਸ ਟਾਪ-ਰਾਮਨ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ। ਉਬਾਲ ਕੇ ਪੱਕਣ ਵਾਲੇ ਨੂਡਲਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਵੇਰਵਾ 5 ਵੀਂ ਸਤਾਬਦੀ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਯੇਰੂਸਾਲੇਮ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਨੂਡਲਸ ਖਾਧੇ ਜਾਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਸੀ। ■

□ ਡਾ. ਸੁਮਿਤਰਾ ਸਿੱਧੂ

ਹੋਮੀਇਥੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਡਾ. ਸੈਮੂਅਲ ਹੈਨੇਮਨ

ਡਾ. ਸੈਮੂਅਲ ਹੈਨੇਮਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਕਿਸ਼ਚੀਅਨ ਫਰੈਡਰਿਕ ਸੈਮੂਅਲ ਹੈਨੇਮਨ ਸੀ, ਦਾ ਜਨਮ 10 ਅਪ੍ਰੈਲ 1755 ਨੂੰ ਜਗਮਨੀ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਕਿਸ਼ਚੀਅਨ ਗੌਡਵਾਈਡ ਹੈਨੇਮਨ ਇਕ ਪੇਟ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਘਰ ਵਿਚ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਸੀ ਪਰ ਹੈਨੇਮਨ ਨੇ ਪੂਰੀ ਲਗਨ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਪੜਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।

ਸੈਮੂਅਲ ਹੈਨੇਮਨ ਨੂੰ ਹੋਮੀਇਥੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਆਰਟ ਆਫ ਹੋਮੀਇਥੀ ਵਿਚ ਮੁਢਲੇ ਨਿਯਮ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲਾ ਫਿਜ਼ੀਸ਼ੀਅਨ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਖਾਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਵਾਈਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਈਜਾਦ ਕੀਤਾ।

1777 ਵਿਚ ਉਹ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਉਚੇਰੀ ਪੜਾਈ ਲਈ ਲਿਪਜ਼ੀਗ ਚਲੇ ਗਏ। ਅਪਣਾ ਖਰਚਾਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਖਾਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਫਰੈਂਚ ਤੇ ਜਗਮਨ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ। ਫਿਰ ਉਹ ਵਿਆਨਾ ਦੇ ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਥੇ ਵੀ ਉਹ ਸਾਰੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਬਣੇ। 10 ਅਗਸਤ 1779

ਈ. ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਐਮ. ਡੀ. ਮੈਡੀਸਨ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਇਰਲੈਨਜਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੀਨਕੋਨਾ ਕੋਝੀ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਮਲੇਰੀਆ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਅੰਦਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੱਛਣ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਬੁਖਾਰ ਠੀਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਬਿਲਕੁਲ ਜਿਵੇਂ ਲੋਹੇ ਨੂੰ ਲੋਹਾ ਕੱਟਦਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਹੀ ਹੋਮੀਇਥੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਿਧਾਂਤ (ਲੁਆ ਆਫ ਸਿਮੀਲਰ) ਸ਼ਬਦ ਬਣਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੋਮੀਉ ਭਾਵ ਸਮਾਂਤਰ, ਪੈਥੀ ਭਾਵ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ।

ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਚ ਗਲਤ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋਮੀਇਥੀ ਦਵਾਈ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਅਸਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਹੀ ਹੋਮੀਇਥੀ ਦਵਾਈ ਜੀਤ ਚ ਲਗਦੇ ਹੀ ਕੁਝ ਕੁ ਸੈਕਿੰਡ ਚ ਅਸਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹੋਮੀਇਥੀ ਦਵਾਈ ਦੀਆਂ ਮਿੱਠੀਆਂ ਗੱਲੀਆਂ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਜਿਵੇਂ ਰਸੋਲੀ, ਪੱਥਰੀ, ਨੱਕ ਦਾ ਮਾਸ ਵੱਧਣਾ ਆਦਿ ਵਿਚ ਚਾਕੂ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। 2 ਜੁਲਾਈ 1843 ਨੂੰ ਇਸ ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਦਿਹਾਂਤ ਪੈਰਿਸ ਵਿਚ ਹੋ ਗਿਆ। ਆਉ, ਸਾਰੇ ਇਸ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਈਏ ਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹੀਏ।

ਮੇਰਾ ਮਿੱਤੱਰ

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਮੇਰਾ ਮਿੱਤਰ ਪਿਆਰਾ ਹੈ,
ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਅੱਖ ਦਾ ਤਾਰਾ ਹੈ।
ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਹੈ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣਹਾਰ,
ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਹੈ ਬੜਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰ।

ਹੱਸਮੁਖ ਨੇਚਰ ਹੈ ਮਿਲਣਸਾਰ,
ਉਝੋਂ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ।
ਲੜਾਈ-ਝਗੜੇ ਤੋਂ ਕਰੇ ਕਿਨਾਰਾ,
ਸਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਹੈ ਵਰਤਾਰਾ।

ਮਿਹਨਤ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਤਾਏ,
ਨਕਲ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝਾਏ।
ਕੇਡਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਕਾ ਜਮਾਉਂਦਾ ਹੈ,
ਪੁੜਨ ਚੁ ਮਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਕੋ ਮੁਹੱਲੇ ਵਿਚ ਗਹਿੰਦੇ ਹਾਂ,
ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਬਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।
ਟੀਚਰਾਂ ਦਾ ਕਰਦਾ ਸਤਿਕਾਰ,
ਉਹ ਵੀ ਕਰਦੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰਾ।

ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਫਸਟ ਆਉਂਦਾ ਹੈ,
ਸਕੂਲ ਦਾ ਨਾਂ ਚਮਕਾਉਂਦਾ ਹੈ।
'ਪ੍ਰੇਮੀ' ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਮਿੱਤਰ ਭਾਉਂਦਾ ਹੈ,
ਇਸ ਦੀ ਦਿਲੋਂ ਥੈਰ ਮਨਾਉਂਦਾ ਹੈ।

□ ਦਿਨੋਸ਼ ਦਰਪਣ

ਤਿੰਨ ਮੂਰਤੀਆਂ...?

ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਜੱਨ ਵਿਚ ਰਾਜਾ ਵਿਕਰਾਦਿਤ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਮੂਰਤੀਕਾਰ ਧਾੜ੍ਹ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਮੂਰਤੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੋਏਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ - ਮਹਾਰਾਜਾ ! ਇਹਨਾਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਨਿਆਂ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਂ ਬਹੁਤ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੋਏਇਆ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ।”

ਰਾਜਾ ਵਿਕਰਾਦਿਤ ਨੇ ਮੂਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ। ਤਿੰਨ ਮੂਰਤੀਆਂ - ਰੰਗ, ਰੂਪ, ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਅਤੇ ਵਜ਼ਨ ਵਿਚ ਹੂ-ਬ-ਚੂ ਇਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਜੇ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੀ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਅਨੇਕ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੂਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ, ਪਰਖਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਪਰੰਤੂ ਮੂਰਤੀਕਾਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਨਿਰਣੇ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਜਦ ਰਾਜਾ ਨੇ ਇਹ ਸਭ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੈਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਮੇਦਾਰੀ ਕਾਲੀਦਾਸ ਨੂੰ ਸੋਪ ਦਿੱਤੀ।

ਕਾਲੀਦਾਸ ਨੇ ਇਕ ਤੀਲਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਮੂਰਤੀ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਦੂਜੇ ਕੰਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ। ਦੂਜੀ ਮੂਰਤੀ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿਚ ਤੀਲਾ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ। ਤੀਸਰੀ ਮੂਰਤੀ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਤਾਂ

ਉਹ ਸਿੱਧਿ ਉਸ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਕਾਲੀਦਾਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਮੂਰਤੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਹੈ - ਤਿੰਨ ਕੌਡੀਆਂ, ਦੂਜੀ ਮੂਰਤੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਹੈ - ਇਕ ਸੌਨੇ ਦੀ ਮੇਹਰ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਮੂਰਤੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਹੈ - ਇਕ ਸੌ ਸੌਨੇ ਦੀਆਂ ਮੇਹਰਾਂ।

ਕਾਲੀਦਾਸ ਦਾ ਉਤੱਤੇ ਸੁਣ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਾਰਣ ਜਾਨਣ ਦੀ ਜਿਗਿਆਸਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈ। ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਰਾਜਾ ਵਿਕਰਾਦਿਤ ਨੇ ਕਾਲੀਦਾਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ - ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ! ਇਸ ਅੰਤਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਿਗਿਆਸਾ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਸਕੇ।

ਕਾਲੀਦਾਸ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ - ਮਹਾਰਾਜਾ ! ਇਹ ਤਿੰਨ ਮੂਰਤੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਨਵ ਸੁਭਾਅ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਇਕ ਕੰਨ ਤੋਂ ਸੁਣ ਕੇ ਦੂਜੇ ਕੰਨ ਤੋਂ ਗੱਲ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦੇਣਾ ਬੇਕਾਰ ਸੁਭਾਅ ਹੈ। ਕੰਨ ਤੋਂ ਸੁਣ ਕੇ ਥੋਲਣ ਵਾਲੇ ਵਕਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਤੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਤਾਰੀਫ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਕਹਿ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਰਤਵ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਮਹਿਆਮ ਸੁਭਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਨ ਨਾਲ ਸੁਣ ਕੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਉਤਾਰਨਾ ਉਤਮ ਸੁਭਾਅ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਣ ਤਿੰਨੋਂ ਇਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਦਿਸਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਤੈਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਲੀਦਾਸ ਦਾ ਉਤੱਤੇ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਜਾ, ਮੂਰਤੀਕਾਰ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਤਾਰੀਫ ਕੀਤੀ। ■

□ ਸੀਮਤੀ ਅਤੀਆ ਪਰਵੀਨ

ਬਾਦਸ਼ਾਹ

ਐਸੇ ਵੀ ਸਨ

ਚੁਜ਼ਗਤ ਦਾ ਇਕ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਲਤਾਨ ਮੁਜ਼ਫ਼ਰ ਹਲੀਮ ਸੀ। ਅਪਣੇ ਇਸ ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਨਤਾ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਬੜਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਇਕ ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਇਹ ਹੋਈ ਕਿ ਅਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਹਾਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਇਕ ਵਾਪਰੀ ਨੇ ਕਾਜ਼ੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਮੁਕਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਖੁਦ ਕਾਜ਼ੀ ਸਾਹਿਬ ਹੋਰਨ ਰਹਿ ਗਏ ਕਿ ਭਲਾ ਸੁਲਤਾਨ ਇੰਜ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਮਸ਼ਕੂਰ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਸੁਲਤਾਨ ਨੂੰ ਇਕ ਦੌਸ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਾਲ ਕਰਨ। ਮੁਕਦਮਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸੁਲਤਾਨ ਨੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਇਕ ਵਾਪਰੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਘੋੜੇ ਖਰੀਦੇ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਸੁਲਤਾਨ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੁਲਤਾਨ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਾ ਤਾਂ ਗੁੱਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਇਕ ਸਥਾਨ ਆਦਮੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਠੇ, ਅਪਣੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਾਜ਼ੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿਰ ਨੀਵਾਂ ਕਰਕੇ ਕਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਵੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਜ਼ੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੁਲਤਾਨ ਇਸ ਵਕਤ ਹਾਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਇਕ ਆਮ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਸੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਬਣਦੀ।

ਕੁਰਸੀ ਨਾ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਸੁਲਤਾਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਬੜੇ ਅਦਬ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨੀਵੀਆਂ ਕਰਕੇ ਖਲੋਤੇ ਰਹੇ। ਹੋ ਸੱਚ ਮੈਂ ਇਹ ਭੁੱਲ ਗਈ ਕਿ ਕਾਜ਼ੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਕ ਹੁਕਮ ਹੋਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੁਲਤਾਨ ਉਚੀ ਅਵਸ਼ਾਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਥੈਲਲਗੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਲੀ ਆਵਸ਼ਾਸ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਸੁਲਤਾਨ ਨੇ ਇਹੀ ਕੀਤਾ। ਕਾਜ਼ੀ ਨੇ ਸੁਲਤਾਨ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਮੁਜ਼ਫ਼ਰ ਹਲੀਮ ! ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵਾਪਰੀ ਤੋਂ ਪੇਂਘੇ ਮੁੱਲ ਲਏ ਸੀ? ਸੁਲਤਾਨ ਨੇ ਨਰਮ ਜਿਹੀ ਆਵਸ਼ਾਸ ਵਿਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ 'ਜੀ ਹਾਂ,

ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਕਾਜ਼ੀ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਵਾਪਰੀ ਤੋਂ ਜੋ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੜਾ ਹੈ, ਢੇ ਪੇਂਘੇ ਖਰੀਦੇ ਸਨ।'

'ਤੁਸੀਂ ਢੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕੀਤੀ?' ਕਾਜ਼ੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੜੇ ਹੀ ਟੋਅਬਦਾਰ ਲਹਿਜ਼ੇ ਵਿਚ ਪੁੱਛਿਆ।

'ਜੀ, ਸਾਇਦ ਮੇਰੀ ਲਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਸੀ।' ਸੁਲਤਾਨ ਨੇ ਬੜੀ ਹੀ ਸਰਿਮੰਦਰੀ ਜਿਹੀ ਨਾਲ ਆਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਫ਼-ਸੁਖਰੇ ਮੌਜੂਦੇ ਤੇ ਪਸੀਨਾ ਆਇਆ ਸੀ।

'ਇਕ ਵਾਪਰੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ

ਤੁਸੀਂ ਮੁਜ਼ਫ਼ਰ ਹਲੀਮ ! ਇਸ ਲਈ

ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਤੁਹਾਨੂੰ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਅਸਲੀ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਮਤ ਇਸ ਵਾਪਰੀ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਭਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ, - 'ਕਾਜ਼ੀ ਨੇ ਆਖਿਆ।

ਸੁਲਤਾਨ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣਾ ਆਦਮੀ ਭੇਜ ਕੇ ਮਹਿਲ ਤੋਂ ਰਕਮ ਮੰਗਵਾਈ ਅਤੇ ਕਾਜ਼ੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੱਥੀ ਵਾਪਰੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਕਾਜ਼ੀ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੀ ਕੁਰਸੀ ਤੋਂ ਉਠੋਂ ਕੇ ਸੁਲਤਾਨ ਦੇ ਕੋਲ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਸਲਾਮ ਕਰਕੇ ਬੋਲੇ, 'ਸੁਲਤਾਨ, ਮੁਆਫ ਕਰਨਾ। ਮੈਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਦੌਸ਼ੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਰੱਖਦੇ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ। ਆਸ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਨਾਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੋਗੇ।

ਸੁਲਤਾਨ ਨੇ ਮਸ਼ਕੂਰਾ ਕੇ ਕਾਜ਼ੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦੇ ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬੋਲੇ, 'ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਤੇ ਮਾਣ ਹੈ ਕਾਜ਼ੀ ਸਾਹਿਬ ! ਤੁਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਗਰੀਬ-ਅਮੀਰ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ-ਫ਼ਰੀਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਹੈਮੀਅਤ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਪਹਿਚਾਣਿਆ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਕਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਖਸ ਹਾਂ।'

ਬੱਚਿਓ ! ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਲਤਾਨ ਨੇ ਕਾਜ਼ੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਕੇ ਹੋਰ ਉਚੀਂ ਅਹੁਦਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।

ਪਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਲਉ

ਕਰੋ ਪੜ੍ਹਾਈ ਚਿੱਤ ਲਾ ਕੇ, ਵੱਡਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਚ ਜੇ ਖੜਨਾ।
ਗੋਮ, ਟੀ.ਵੀ., ਮੇਬਾਸ਼ੀਲ ਤੇ ਨਾ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨਾ।
ਹੈ ਪੇਪਰਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੱਚਿਉ ਧਿਆਨ ਕਰ ਲਉ।
ਸਮਾਂ ਕਰੋ ਨਾ ਬਰਬਾਦ, ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਲਉ।

ਉੱਡੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਾਲ ਹੀ ਜਹਾਜ ਨੋ।
ਹੁੰਦੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਾਲ ਹੀ ਲੋਕ ਅਜ਼ਾਦ ਨੋ।
ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਾਲ ਵੱਸ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਜਹਾਨ ਕਰ ਲਉ।
ਸਮਾਂ ਕਰੋ ਨਾ ਬਰਬਾਦ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਲਉ।

ਵੱਡੇ ਅਫਸਰਾਂ ਲਈ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਕਰਮਾਤ ਹੈ।
ਕਰਨਲ, ਜਨਰਲ, ਸਭ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਸੁਗਾਤ ਹੈ।
ਅੱਗੇ ਮਿਲਣੇ ਸੁਖ ਹੁਣ, ਥੋੜੇ ਦੁਖ ਜਰ ਲਉ।
ਸਮਾਂ ਕਰੋ ਨਾ ਬਰਬਾਦ, ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਲਉ।

ਜਿਹੜੇ ਜਿਹੜੇ ਪੜ੍ਹੇ ਨੇ, ਉਹੀ-ਉਹੀ ਚੜ੍ਹੇ ਨੇ।
ਅਲਪੜ੍ਹ 'ਭੀਮ ਸਿਹਾਲ' ਵਾਰ੍ਗੀ ਉਥੇ ਹੀ ਖੜੇ ਨੇ।
ਬੱਚਿਉ ! ਮੈਂ ਜੋ ਦੱਸੀਆਂ, ਇਹਨਾ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਗੋਰ ਕਰ ਲਉ।
ਸਮਾਂ ਕਰੋ ਨਾ ਬਰਬਾਦ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਲਉ।

□ ਕਰਨਲ ਸਿੰਘ

ਤਾਰੇ ਚਿੱਟੇ ਕਿਉਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ?

ਬੱਚਿਓ,

ਬ੍ਰਾਹਮਿੰਡ ਵਿਚ
ਲੱਖਾਂ ਹੀ

ਗਲੈਕਸੀਆਂ ਹਨ।

ਹਰੇਕ ਗਲੈਕਸੀ ਵਿਚ

ਅਰਥਾਂ ਤਾਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਾਡਾ ਸੁਰਜ ਵੀ ਇਕ ਤਾਰਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਰੰਗ ਪੀਲਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੀ

ਸਭ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਪਰਤ ਨੂੰ ਰੇਟਿਨਾ

ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਕ ਸਕਰੀਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਵਸਤੂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਰੇਟਿਨਾ ਤੇ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਰੇਟਿਨਾ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸੈਲਾਂ ਜਿਵੇਂ ਰਾਡ
ਸੈਲ ਅਤੇ ਕੋਣ ਸੈਲ ਤੋਂ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਰੇਟਿਨੇ ਵਿਚ ਰਾਡ ਸੈਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 13
ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਕੋਣ ਸੈਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 70 ਲੱਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੋਣ ਸੈਲ ਰੰਗਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੰਧਨਸ਼ੀਲ

ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਲਾਲ, ਪੀਲੇ ਅਤੇ ਹਰੇ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੰਧਨਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦਿਮਾਗ ਰੰਗਾਂ ਨੂੰ
ਪਹਿਚਾਣ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਡ ਸੈਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੰਧਨਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਰਾਡ ਸੈਲ ਰੰਗਾਂ ਦੀ
ਪਹਿਚਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕੋਣ ਸੈਲ ਘੱਟ ਰੈਸ਼ਨੀ ਜਾਂ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ
ਕਾਰਨ ਰਾਡ ਸੈਲ ਰਾਤ ਨੂੰ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਪਰ ਰਾਡ ਸੈਲ ਘੱਟ ਰੈਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਵੀ
ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰਾਡ ਸੈਲ ਰੈਸ਼ਨੀ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਦੇ ਚੌਥੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰਾਡ
ਸੈਲਾਂ ਨੂੰ ਵਸਤੂਆਂ ਚਿੱਟੀਆਂ ਜਾਂ ਕਾਲੀਆਂ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਡ ਸੈਲ ਤਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਆ ਰਹੇ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਤਾਰੇ ਚਿੱਟੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਅਕਤੂਬਰ ਅੰਕ ਦੀ ਰੰਗ ਭਰੋ ਪ੍ਰਤਿਯੋਗਤਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ

ਪਹਿਲਾ ਨੰ :

ਆਸਰਿਤ ਖੁਰਾਨਾ (ਉਮਰ 10 ਸਾਲ)
1-ਲੜ ਅਸੈਕ ਨਗਰ
ਜਲੰਧਰ (ਪੰਜਾਬ)

ਦੂਜਾ ਨੰ :

ਸੁਠੀਤਾ (ਉਮਰ 14 ਸਾਲ)
ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ
ਗਲੀ ਨੰ: 2, ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ
ਜ਼ਿਲਾ ਕਪੂਰਥਲਾ (ਪੰਜਾਬ)

ਤੀਜਾ ਨੰ :

ਜਸ਼ਨ (ਉਮਰ 13 ਸਾਲ)
ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਡਾਕਖਾਨਾ - ਹੀਰੋਂ ਖੁਰਦ
ਜ਼ਿਲਾ - ਮਾਨਸਾ (ਪੰਜਾਬ)

ਪਸੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ -

ਸਿਮਰਨ ਕੌਰ (ਧਰਮਪੁਰਾ)
ਜਸਜੇਤ ਕੌਰ (ਕਰਤਾਰ ਨਗਰ)
ਪ੍ਰਨਵ ਕੁਮਾਰ (ਪਾਸਲਾ)
ਮਾਨਸੀ (ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਕਾਲੋਨੀ)
ਨਵਜੀਤ (ਮੋਹਾਲੀ)
ਭੱਵਿਤਾ (ਚਵਿੰਡਾ ਦੇਵੀ)
ਹੈਵਨ ਸੁਮਨ (ਫਗਵਾੜਾ)
ਗਣੀ (ਦਿੱਲੀ)
ਸੁਭਮ (ਪੁਰਹੀਰਾਂ)
ਨਿਤਿਨ ਕੰਡਾ (ਤਲਵੰਡੀ ਭਾਈ)
ਪਰਵੀਨ ਕੌਰ (ਨਾਨਕ ਨਗਰੀ)
ਰਮਾ ਸਰਮਾ (ਭਾਗਲਾ)
ਲਾਡੇ (ਵਿਸ਼ਾਲੀ)
ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ (ਮਾਨਸਾ)
ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ (ਮਲੋਟ)

ਦਸੰਬਰ ਅੰਕ ਦੀ ਰੰਗ ਭਰੋ ਪ੍ਰਤਿਯੋਗਤਾ

ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਸਫੇ ਤੇ ਇਕ ਚਿੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਚਿੱਤਰ 'ਚ ਸੋਹਣੇ-ਸੋਹਣੇ ਰੰਗ ਭਰ ਕੇ 25 ਦਸੰਬਰ 2017 ਤਕ ਸੰਪਾਦਕ, 'ਹੰਸਤੀ ਦੁਨੀਆ', ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਸੰਤ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਕਾਲੋਨੀ, ਦਿੱਲੀ-9 ਦੇ ਦਫਤਰ ਚ ਭੇਜ ਦਿਓ।

ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ 'ਹੰਸਤੀ ਦੁਨੀਆ' ਦੇ ਫਰਵਰੀ 2018 ਅੰਕ 'ਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਚਿੱਤਰ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾ ਪਤਾ ਸਾਫ-ਸਾਫ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਖੋ।

15 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤਕ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਰੋਮਾ ਭਰੈ

ਨਾਂ ਉਮਰ.....
ਪੂਰਾ ਪਤਾ.....

□ ਅਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਕੋਇਲ ਦਾ ਘੁਸੰਡ

ਸੁਦਰਵਨ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਪੰਛੀ ਸੰਗੀਤ ਸੰਮੇਲਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹਰ ਸਾਲ ਜੋ ਵੀ ਫਸਟ ਆਉਣਾ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਇਨਸਾਮ ਅਤੇ ਉਸ ਸਾਲ ਦੀ ਟਰਾਫ਼ੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਪੰਛੀ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਸਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸੰਮੇਲਨ ਹਰ ਕੋਈ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਰਜ਼ੇ ਮੇਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਇਹ ਸੰਮੇਲਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਭੁਲਭੁਲਾਂ, ਕੋਇਲਾਂ, ਘੁੱਗੀਆਂ, ਚਿੜੀਆਂ, ਤੌਤੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਛੀ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਛਿੱਪੀ ਕੋਇਲ ਫਸਟ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਕੋਲ ਕਈ ਟਰਾਫ਼ੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਜਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਛਿੱਪੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬਹੁਤ ਮਧੁਰ ਅਤੇ ਮਿੱਠੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਛਿੱਪੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੇ ਘੰਭੰਡ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਵੀ ਉਡਾਉਂਦੀ ਸੀ।

ਇਸ ਸਾਲ ਫਿਰ ਸੰਗੀਤ ਸੰਮੇਲਨ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਖਬਰ ਸਾਰੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਰਾਜਾ ਮੇਰ ਨੇ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੰਗੀਤ ਸੰਮੇਲਨ ਦੀ ਖਬਰ ਸੁਣ ਕੇ ਪੰਛੀ ਚੇਤੰਨ ਹੋ ਗਏ

ਸਨ। ਹਰ ਪੰਛੀ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਫਸਟ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਸੰਗੀਤ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਰਿਹਰਸਲ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਕਈ ਪੰਛੀ ਤਾਂ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਵੀ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ। ਛਿੱਪੀ ਕੋਇਲ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਉਹ ਇਧਰ ਉਧਰ ਘੁੰਮ ਕੇ ਆਪਣਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਦੀ ਰਹੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਰਸਲ ਕਰਦੇ ਵੇਖਦੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਂਦੀ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਮੈਂ ਹੀ ਫਸਟ ਆਉਣਾ ਹੈ।

ਇਸ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਇਕ ਮਿੰਨੀ ਨਾਂ ਦੀ ਚਿੜੀ ਵੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਧੁਰ ਅਤੇ ਮਿੱਠੀ ਸੀ। ਮਿੰਨੀ ਨੂੰ ਸੁਰਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪੱਟ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਵਾਰ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਲੈ ਰਹੀ ਸੀ। ਮਿੰਨੀ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਸੀ। ਛਿੱਪੀ ਕੋਇਲ ਬੇਫਿਕਰ ਹੋ ਕੇ ਘੁੰਮਦੀ ਫਿਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਦਿਨ ਬੀਤ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੇ ਮਾਣ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਮੈਂ ਹੀ ਫਸਟ ਆਵਾਜ਼ੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਹੀ ਫਸਟ ਰਹੀ ਹਾਂ।

ਇਕ ਦਿਨ ਮਿੰਨੀ ਚਿੜੀ, ਛਿੱਪੀ ਕੋਇਲ ਨੂੰ ਮਿਲੀ, ਉਸ ਨੇ ਛਿੱਪੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੀਦੀ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਰਿਹਰਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਗੀਤ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨ ਬਚੇ ਹਨ। ਛਿੱਪੀ ਨੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੁਣਿਆਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਮਿੰਨੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੂੰ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਚਿੜੀ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸੇਗੀ ਰਿਹਰਸਲ ਲਈ। ਮੈਂ ਹੀ ਫਸਟ ਆਉਣਾ ਹੈ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ। ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਛਿੱਪੀ ਉਡੋਂਦੀ ਹੋਈ ਢੂਰ ਚਲੀ ਗਈ। ਮਿੰਨੀ ਵਿਚਾਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖਦੀ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ।

ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਮਹਾਰੋਂ ਹੀ ਸੰਗੀਤ ਸੰਮੇਲਨ ਦਾ ਦਿਨ ਵੀ ਆ ਗਿਆ। ਰਜ਼ੇ ਮੇਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸਟੈਜ ਅਤੇ ਸਾਉਂਡ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਪਰਖ ਲਈ ਰਜ਼ੇ ਮੇਰ ਨੇ ਬਾਹਰੋਂ ਹੀ ਜੱਸ ਭੁਲਾਏ

ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਸੀ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸਨ। ਸੰਗੀਤ ਸੰਮੇਲਨ ਵੇਖਣ ਲਈ ਜੰਗਲ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਾਨਵਰ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸਨ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਮੀ ਪੁੱਗਰੀ ਨੂੰ ਟਾਈਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਭ ਨੇ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ। ਫਿਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿੰਪੀ ਬੁਲਬੁਲ ਅਤੇ ਚਿੰਟੂ ਤੋਤੇ ਨੂੰ ਟਾਈਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਸਭ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਗਾਇਆ। ਜਾਨਵਰਾਂ ਅਤੇ ਪੰਛੀਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਾਹਾਂ ਵਾਹ ਕੀਤੀ।

ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਮਿੰਨੀ ਚਿੜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਬੋਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਮਿੰਨੀ ਚਿੜੀ ਸਟੇਜ ਤੇ ਚੜੀ ਤਾਂ ਸਭ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ। ਮਿੰਨੀ ਚਿੜੀ ਨੇ ਜਦ ਗਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਸਭ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਗਏ। ਸਭ ਮਿੰਨੀ ਚਿੜੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਿੰਨੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਧੁਰ ਅਤੇ ਮਿੰਨਾ ਗਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਦ ਮਿੰਨੀ ਚਿੜੀ ਨੇ ਗਾਉਣਾ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਮਿੰਨੀ ਚਿੜੀ ਲਈ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ।

ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮਿੰਨੀ ਚਿੜੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵਾਹਾਂ ਵਾਹ ਕੀਤੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਅਖ਼ਰੀ ਬਚੀ ਸੀ ਉਹ ਸੀ ਡਿੰਪੀ ਕੋਇਲਾ। ਡਿੰਪੀ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਸਭ ਉਤਾਰਲੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹਰ ਸਾਲ ਹੀ ਡਸਟ

ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਡਿੰਪੀ ਕੋਇਲ ਨੇ ਗਾਉਣ ਲਈ ਅਪਣਾ ਮੂੰਹ ਥੌਲ੍ਹਾ ਤਾਂ ਸਭ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਡਿੰਪੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਮਿੰਨੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਫਟੀ-ਫਟੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਅੱਜ ਹੀ ਗਾਇਆ ਹੋਏ। ਰਿਹਰਸਲ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਉਸਦੇ ਸੁਰ ਵੀ ਉਖੜ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਗਾਉਣਾ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਸੰਨਾਟਾ ਛਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਘੱਟ ਆ ਰਹੀ ਸੀ।

ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਤਾਂ ਮਿੰਨੀ ਚਿੜੀ ਇਸ ਵਾਰ ਸੰਗੀਤ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚੋਂ ਡਸਟ ਆਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਡਿੰਪੀ ਕੋਇਲ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅੱਖਰੂ ਡਿੱਗ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਜੋ ਘੰਭੀ ਸੀ ਚੂਕੇ-ਚੂਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਡਿੰਪੀ ਨੇ ਮਿੰਨੀ ਚਿੜੀ ਅਤੇ ਸਭ ਪੰਛੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗੀ। ਮਿੰਨੀ ਚਿੜੀ ਨੇ ਡਿੰਪੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ - ਭੈਣੇ ! ਇਹ ਸਭ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਮਿਹਨਤ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵਾਂਗੇ।

ਪਿਆਰੇ ਬੋਚਿਉ ! ਦੇਖਿਆ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿੰਪੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਉਡਾਉਣਾ ਹੈ।

ਰੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰੋ

ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰੋ,
ਰੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰੋ।

ਸਾਨੂੰ ਬਖਸ਼ਣ ਫਲ ਤੇ ਛਾਵਾਂ,
ਬੇਅੰਤ ਗੁਣ, ਕੀ ਕੀ ਗਿਣਾਵਾਂ।
ਨਾ ਕੁਹਾੜੀ ਦਾ ਵਾਰ ਕਰੋ,
ਰੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰੋ।

ਸਾਥ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਪਵਿੱਤਰ,
ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸੱਚੇ ਮਿੱਤਰ।
ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਮਿੱਤਰ-ਮਾਰ ਕਰੋ?
ਰੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰੋ।

ਰੱਬ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਰੁੱਖ ਬਣਾਏ,
ਜੋ ਬੰਦੀਆ ਤੇਰੇ ਕੰਮ ਆਏ।
ਇਸ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰੋ,
ਰੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰੋ।

ਆਉ ! ਆਪਾਂ ਰੁੱਖ ਲਗਾਈਏ,
ਖੂਬ ਵਾਤਾਵਰਣ ਮਹਿਕਾਈਏ।
ਹਰਿਆ-ਭਰਿਆ ਸੰਸਾਰ ਕਰੋ।
ਰੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰੋ।

ਫਲਾਂ ਅਤੇ ਸੁੱਕੇ ਮੇਵਿਆਂ ਨਾਲ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ

ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਓ! ਸਰੀਰ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਲਈ ਸਾਡਾ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਅਤੇ ਆਚਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਹੀ ਸ਼ਿੰਭਵਾਰ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਮੌਜੂਦੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹੁਣ ਅਤੇ ਮੁਭਾਅ ਨੂੰ ਪਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਫਲਾਂ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਮਸਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਮੇਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਕੁਦਰਤੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਵਿਟਾਮਿਨ ਖ਼ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਐਟੀ ਬਾਇਉਟਿਕ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਮਸਾਲੇਦਾਰ, ਖੱਟੇ ਅਤੇ ਚਿਕਨਾਈ ਵਾਲੇ ਭੇਜਨ ਸਿਹਤ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ।

ਸਦਾ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਸਵੇਰੇ ਇਕ ਘੰਟਾ ਟਹਿਲਣਾ ਅਤੇ ਮੌਸਮੀ ਫਲਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ। ਅਨਾਜ ਅਤੇ ਦਾਲ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵੀ ਖਾਣੀਆਂ ਰਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਸ ਮਿੰਟ ਦੀ ਕਸਰਤ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਚਾਰ ਬਦਾਮ, ਚਾਰ ਮੁੱਠੇ, ਚਾਰ ਕਾਲੀਆਂ ਮਿਲਿਆਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਭਿੰਡੀ ਕੇ ਸਵੇਰੇ ਚੱਬ ਕੇ ਖਾਣ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਪਰੋਂ ਕੋਸਾ ਢੁੱਧ ਪੀਣ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕਜ਼ੂ ਦਿਲ ਦੀ ਤਕਤ, ਯਾਦ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਕੁੱਖ ਵਾਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਦਾਮ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਮੇਵਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਿਮਾਰੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੇ ਨਾਲਨਾਲ ਤੱਤਲਾਘਨ ਵੀ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਖਰੋਟ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁੱਕਕਾ ਮਿਲਾ ਕੇ ਖਾਣ ਨਾਲ ਸ਼ਰੀਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੱਧਦੀ ਹੈ। ਛੁਆਰਾ ਖਜੂਰ ਦਾ ਸੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਰੂਪ ਹੈ। ਇਹ ਖੰਘ, ਬੁਖਾਰ, ਦਮਾ ਆਦਿ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਤਿੱਲ ਵਿਚੋਂ ਤਿੱਲੀ ਤੇਲ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਤਿੱਲ ਚਮੜੀ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ। ਇਹ ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜੋ ਬੱਚੇ ਬਿਸਤਰ ਗਿੱਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤਕ ਤਿੱਲ ਦੇ ਲੱਭੂ ਖਵਾਉ। ਦੋ ਚਮਚ ਤਿੱਲ ਮੱਖਣ ਵਿਚ ਪੀਸ ਕੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਬਵਾਸੀਰ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ ਵਿਚ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੇਸਰ ਕਸਮੀਰ ਵਿਚ ਜਿਆਦਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਢੁੱਧ ਦੇ ਨਾਲ ਕੇਸਰ ਪੋਲ ਕੇ ਪੀਣ ਨਾਲ ਚੁਰਬਲਤਾ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦਾ ਦਬਾਅ ਠੀਕ ਹੁੰਦਾ

ਹੈ। ਸਰਦੀ, ਜੁਕਾਮ, ਖੰਘ ਵਿਚ ਵੀ ਅਰਥ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਤਾਸੀਰ ਗਰਮ ਹੈ।

ਗੁਲਰ ਮਹਾਰਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੂਗਰ ਵਿਚ ਗੁਲਰ ਦੇ ਕੋਮਲ ਪੱਤਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਕੇ 2-3 ਵਾਰ ਪੀਣ ਨਾਲ ਸਰਕਰਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸੇਬ ਕਸਮੀਰ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੇਬ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਹਰ ਤੋਂ ਇਕ ਸੇਬ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਪੈਦਾ। ਵਿਟਾਮਿਨ ਏ ਬੀ ਸੀ ਸਾਰੇ ਖ਼ਨਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਪਪੀਤ ਵਿਚ ਵਿਟਾਮਿਨ ਦੇ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਪੀਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਚਕ ਹੈ ਅਤੇ ਭੇਜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਣ ਨਾਲ ਭੇਜਨ ਪਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਰਤੱਧੀ ਰੋਗ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰਦ ਵਿਚ ਵਿਟਾਮਿਨ 'ਸੀ' ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਮਰਦ ਖਾਣ ਨਾਲ ਪਾਚਣ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਸ਼ਾ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਤਾਸੀਰ ਠੰਢੀ ਹੈ।

ਅਨਾਨਾਸ ਖੱਟਪੱਤਿਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੇਟ ਲਈ ਅਨਾਨਾਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਣ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜੀਂ ਰੋਗ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੇਲਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸਸਤਾ ਅਤੇ ਹਰ ਸਮੇਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਫਲ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਕਾਰਬੋਹਾਈਡ੍ਰੇਡ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸ਼ਕਤੀਵਰਧਕ ਹੈ। ਕੇਲਾ ਕੱਦ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਖਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੱਦ ਛੋਟਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਤਾਸੀਰ ਠੰਢੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ■

ਕਦੇ ਨਾ ਭੁੱਲੋ

- ਆਪਣੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਹਰ ਗੁਰਸਿਖ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਮਿਲਵਰਣ ਦੀ ਜੀਉਦੀ-ਜਾਗਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਾਤਾ ਸਵਿੰਦਰ ਹਰਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ)

- ਜੋ ਹੱਥ ਸੇਵਾ ਲਈ ਉਠੋਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਣਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪਵਿੱਤਰ ਹਨ।
- ਆਪਣਾ ਮਨ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਰਖਾਂਗੇ ਤਾਂ ਆਨੰਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇਗਾ।
- ਸੰਤਾਂ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਚੀ ਮਤ ਲੈਣ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਚਾਲ ਵੀ ਸੁੰਦਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
- ਸੱਚਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਮੰਨਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਣਾ ਹੀ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੜੀ ਹੈ।

(ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਬਾਬਾ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੀ)

- ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਾਸਤੇ ਸੰਤਜਨਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ਸੱਚਾ ਸੁਖ ਦੁਨਿਆਵੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸੇਵਾ, ਸਿਮਰਨ ਅਤੇ ਸਤਿਸੰਗ ਵਿਚ ਹੈ।
- ਆਪਣੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਐਨਾ ਵਿਸਾਲ ਬਣਾਉ ਕਿ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਿਖਾਈ ਹੀ ਨਾ ਦੇਣ।

(ਬਾਬਾ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ)

- ਸੱਚ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਹੀ ਹੈ।
- ਨਿਰੰਕਾਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ ਕੇਵਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਉਜਾੜ ਕੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਰੈਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਰਾਜਮਾਤਾ ਜੀ)

- ਹਰ ਇਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨੂਰ ਵੈਖ ਕੇ ਸਭ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਕੇ ਸਭ ਦਾ ਭਲਾ ਮੰਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਰੂਪ ਸਮਝ ਕੇ ਸੇਵਾ-ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਰਸਨਾ ਤੋਂ ਆਏ ਬਚਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਬਾਬਾ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ)

□ ਸੰਗ੍ਰਹਿਕਰਤਾ : ਡਿੰਪਲਜੀਤ ਰੰਧਾਵਾ

ਨਿਖਿਲ ਅਪਣੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਭਰਾ ਪੰਕਜ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਮਤ ਵਿਚ ਪਾਂਫਲੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਪੰਕਜ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੋਸ਼ਿਆਰ ਸੀ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਿਹਨਤੀ ਅਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਥੱਚਾ ਸੀ ਜਦ ਕਿ ਨਿਖਿਲ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਹੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਫੇਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ, ਲਗਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਨਿਖਿਲ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਧਾ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਰੀਓਂ ਵੀ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕੰਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਨਿਖਿਲ ਕਦੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦਾ ਸੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਨਿਖਿਲ ਦੀ ਮਾਸੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਦੀਵਾਰ ਉਤੇ ਇਕ ਪਿਕਚਰ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਨਿਖਿਲ ਨੇ ਪੰਕਜ ਸਾਹਮਣੇ ਜਿੰਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਹੀ ਇਸ ਪੋਟਿੰਗ ਨੂੰ ਲਗਾਵੇਗਾ।

ਨਿਖਿਲ ਨੇ ਪੰਕਜ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੂੰ ਮੇਜ਼ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਰੱਖ। ਨਿਖਿਲ ਨੇ ਕੁਝ ਕਿਲ ਅਤੇ ਹੱਥੌੜੀ ਫੜੀ ਅਤੇ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਕਿੱਲ ਠੋਕਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੱਥੌੜੀ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਅੰਗੁਠਾ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਨਿਖਿਲ ਨੇ ਫਿਰ ਹੱਥੌੜੀ ਮਾਰੀ। ਇਸ ਵਾਰ ਕਿੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਵਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਧੋਂ ਗਿਆ। ਹੋਲੀ ਹੋਈ ਨਿਖਿਲ ਕੋਲੋਂ ਦੀਵਾਰ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਖੱਡਾ ਹੀ ਧੀ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੀਵਾਰ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਪੂਰਾ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਖਿਲ ਨੇ ਕਿੱਲ ਦੀਵਾਰ ਵਿਚ ਠੋਕ ਹੀ ਦਿੱਤਾ।

ਹੁਣ ਨਿਖਿਲ ਨੇ ਪੰਕਜ ਨੂੰ ਉਸ ਪੋਟਿੰਗ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਅਪ ਉਹ ਹੱਥੌੜੀ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਇਕ ਹੱਥ ਵਿਚ ਪੰਕਜ ਨੇ ਪੋਟਿੰਗ ਫੜੀ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਕ ਹੱਥ ਵਿਚ ਨਿਖਿਲ ਨੇ ਪਰ ਦੂਜੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਉਹ ਹੱਥੌੜੀ ਨਾਲ ਖੇਡ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਕਿ ਨਿਖਿਲ ਨੇ ਪੋਟਿੰਗ ਫੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪੰਕਜ ਨੇ ਪੋਟਿੰਗ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਿਖਿਲ ਨੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਪੋਟਿੰਗ ਨੂੰ ਨਾ ਫੜਨ ਕਰਕੇ ਪੋਟਿੰਗ ਛਿੱਗੇ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵੈਮ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਲਾਪਵਾਹੀ ਕਰ ਕੇ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਸੀ ਨੇ ਵੈਖਿਆ ਕਿ ਪੋਟਿੰਗ ਚਕਨਾਚੂਰ ਹੈ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨਿਖਿਲ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਲਗਨ ਦੀ ਕਮੀ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਦਿਲ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਬਿਨਾਂ ਲਗਨ ਤੋਂ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਖਿਲ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਹਰ ਕੰਮ ਨੂੰ ਲਗਨ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਸਚਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਹੁਣ ਉਹ ਹਰ ਕੰਮ ਲਗਨ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਸਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਸ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੇ ਵੀ ਪਿਆ। ਉਹ ਅਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਲਗਾਉਣ ਤੇ ਜਮਤ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਨੰਬਰ ਲੈਣ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਸਾਰੇ ਉਸ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਗਏ। ਨਿਖਿਲ ਨੂੰ ਹੁਣ ਲਗਨ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ।

ਪਹਿਲਾ ਪਾਲੜ੍ਹ
ਜਾਨਵਰ ਹੈ
ਕੁੱਤਾ

ਬੱਚਿਉ ! ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਕਿਊਟ ਜਿਹੇ ਦਿਸਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤੇ, ਬਿੱਲੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਮੇਰਾ ਦੌਸਤ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਰੰਗਾ ਹੁੰਦਾ? ਤੁਹਾਡੇ ਮੌਮੀ-ਡੈਡੀ ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਜਾਨਵਰ ਪਾਲਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰੋਗੇ। ਪਰ ਜੇ ਮੈ ਪੁੱਛਾਂ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਪਾਲੜ੍ਹ ਜਾਨਵਰ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਥੇਰ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬ ਹੈ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪਿਆਰਾ ਪਾਲੜ੍ਹ ਕੁੱਤਾ।

ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਸੋਚੋਗੇ ਕਿ ਕੁੱਤਾ ਤਾਂ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹ ਪਾਲੜ੍ਹ ਜਾਨਵਰ ਕਦੋਂ ਬਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ? ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਮੀਨ ਉਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੈਥ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਵਵੀ ਘਣੇ ਜੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਘਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਨਸਾਨ ਗੁਫਾਵਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਥੱਲ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਸਾਰੀਰ ਢੱਕਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੁੱਤਾ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਦੌਸਤ ਬਣਿਆ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਕੁੱਤਾ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਸਿਕਾਰ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਕਿ ਖਾਣ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਕੁੱਤੇ ਵਿਚ ਜੋ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ

ਪ੍ਰੈਵਿਰਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਲੀਡਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਚੰਗੀਦਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਟ੍ਰੈਨਿੰਗ ਦੇਣ ਲਗ ਪਏ। ਇਹ ਸਭ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਆਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਅੰਦਰਾਂ ਹੀ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਗੁਫਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਰੋਚਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਵੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪਿੱਛੇ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਮਿਲ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਕੁਝ ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਤੇ ਭੇੜੀਏ ਅਤੇ ਗਿੰਦੜਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਪਰਕ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਹਨ ਹੋਰ ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਤੇ ਭੇੜੀਏ ਦੇ ਵੰਸ਼ਜ ਹਨ, ਕੁਝ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿੰਦੜਾਂ ਦੇ ਵੰਸ਼ਜ ਹਨ, ਕੁਝ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕੋਯੋਟੇ ਦੇ ਵੰਸ਼ਜ ਹਨ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈਮੜੀ ਦੇ ਵੰਸ਼ਜ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਲੇਕਿਨ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੈਕ ਇਸ ਬਿਊਰੀ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਧੁਨਿਕ ਕੁੱਤੇ ਅਤੇ ਭੇੜੀਏ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੇ ਇਕ ਸਮਾਨ ਪੂਰਵਜ ਦੇ ਵੰਸ਼ਜ ਹਨ। ਇਸ ਬਿਊਰੀ ਦੀ ਮਦਦ ਲਾਲ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੌਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜੋ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਕਾਰ, ਆਦਤਾਂ ਅਤੇ ਚਿਹਰੇ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਅਕਸਰ ਹਰ ਕੁੱਤਾ ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ ਜਾਂ ਘਾਹ ਉਤੇ ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੱਲ੍ਹੇ ਦਬਾਉਂਦੇ ਹੋਣਗੇ।

ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜ

ਜੰਗਲੀ ਸਨ।

ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਥਾਵਾਂ

ਵਿਚ ਵੀ ਮਨੁੱਖ

ਅਤੇ ਕੁੱਤੇ ਦਾ

ਸਾਥ ਸੁਰੂ ਤੋਂ

ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

■

ਆਉ ! ਪਾਣੀ

ਅਸੀਂ ਬਚਾਈਏ

ਪਾਣੀ ਦੀ ਹੈ ਕਮੀ ਇਸ ਕਦਰ,
ਝੀਲਾਂ ਵੀ ਸੱਕ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ।
ਉਪਜਾਉ ਧਰਤੀ ਬੰਜਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ
ਫਸਲਾਂ ਵੀ ਮੁਰਝਾਂਦੀਆਂ ਨੇ।

ਨਦੀਆਂ ਖੂਹ ਤਾਲਾਬਾਂ ਵਿਚੋਂ,
ਰੁਸ ਗਿਆ ਹੈ ਪਾਣੀ।
ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਈ ਸਮਝਦਾਰ,
ਇਹ ਹੈ ਆਪਣੀ ਨਾਦਾਨੀ।

ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵਿਗਾੜਿਆ,
ਹਰੇ-ਭਰੇ ਰੁੱਖ ਕੱਟ ਦਿਤੇ।
ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਖੇਹ ਕੇ ਦਾਣੇ,
ਦੁੱਖ ਗਮ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤੇ।

ਜਦ ਵਕਤ ਹੋਵੇ ਵਰਖਾ ਦਾ
ਆਉ ! ਪਾਣੀ ਅਸੀਂ ਬਚਾਈਏ।
ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਲਹਿਰਾਵਣ ਫਸਲਾਂ
ਇਤਨਾ ਪਾਣੀ ਪਾਈਏ।

ਦਾਦਾ ਜੀ

ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਅਤੇ ਲੇਖਕ :
ਅਜੈ ਕਾਲਜ਼ਾ

ਇਕ ਬਹੁਤ ਗਰੀਬ ਮੁੰਡਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ
ਦਾ ਬਹੁਤ ਸੈਕ ਸੀ ਪਰੰਤੂ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਕਮੀ ਦੇ
ਕਾਰਣ ਉਸ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ
ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਂਦੀ ਸੀ।

ਇਹੀ ਸੋਚ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਅਗਲੇ ਘਰ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ। ਉਹ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਇਕ ਕੁੜੀ ਨੇ ਬੋਲਿਆ। ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਟੁੱਟ ਜਿਹੀ ਗਈ ਸੀ।

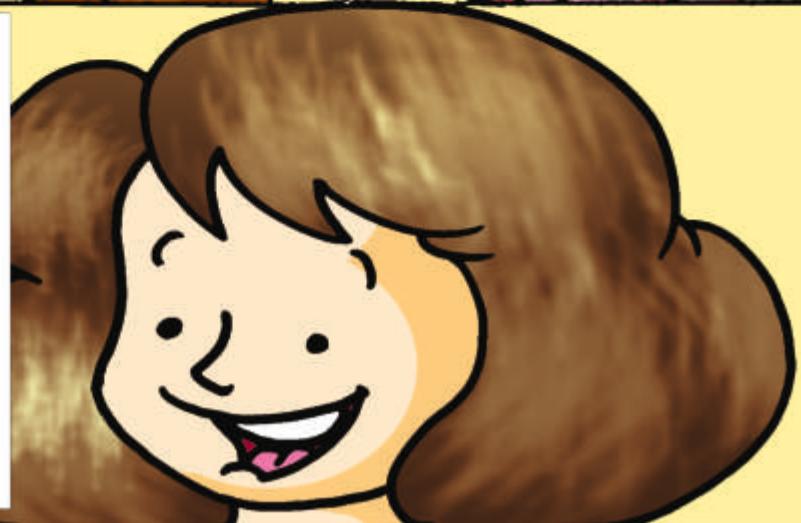

ਉਸ ਨੇ ਰੋਟੀ ਦੀ ਜਗਹ ਸਿਰਫ ਪਾਣੀ ਮੰਗਿਆ ਪਰ ਉਸ ਕੁੜੀ ਨੇ ਪਾਣੀ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਗਿਲਾਸ ਢੱਧ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।

ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਢੱਧ ਪੀ ਕੇ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ - ਦੀਦੀ ਮੇਰੇ ਕੌਲ ਇਸ ਢੱਧ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਅਹਿਸਾਨ ਕਿਵੇਂ ਚੁਕਾਵਾਂਗਾ?

ਉਹ ਕੁੜੀ ਹੱਸ ਪਈ ਅਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ - ਮੇਰੇ ਮੰਮੀ-ਪਾਪਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੇਵਾ ਕਿਸੇ ਸਵਾਰਥ ਜਾਂ ਲਾਭ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਤੂੰ ਭੁੱਖਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਢੱਧ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।

ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਪਰੱਥ

ਅੰਤਰ ਪਛਾਣੋ - -
ਦੋਹਾਂ ਚਿਤੱਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿੰਨ੍ਹੇ ਅੰਤਰ ਲੱਭ ਸਕਦੇ ਹੋ?

Spiritual Zone for kids

With the blessings of His Holiness
Experience online spiritual learning
with exciting and fun features
highlights our mission's message.
Visit regularly to watch tiny tots
excelling in the spiritual journey.

kids.nirankari.org

- His Holiness Message
- Glimpse of Blessing
- Message in colors
- Poetry Fantasy
- Wacky and True
- Fun Games

- Hansti Duniya
- Kids Creation
- Kids Activities
- Jokes
- Avtar Vani
- Story Time

Share
your talent
in form of
painting, poetry
& story

Registered with the
Registrar of Newspaper
For India Under RNI No. 32345/77

Delhi Postal Regd. No. DL-(N)-01/0137/2015-17
Licence No. U (DN)-60/2015-17
Licenced to post without Pre-payment

ਨਿਰਕਾਰੀ ਪੜ੍ਹ-ਪੜ੍ਹਕਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਓ !

ਸੰਤ ਨਿਰਕਾਰੀ
(ਗਿਆਰਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ)

ਏਕ ਨਜ਼ਰ
(ਤਿੰਨ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ)

ਹੰਸਤੀ ਦੁਨੀਆ
(ਚਾਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ)

'ਸੰਤ ਨਿਰਕਾਰੀ' 'ਹੰਸਤੀ ਦੁਨੀਆ' (ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ) ਅਤੇ 'ਏਕ ਨਜ਼ਰ' (ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ) ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਪੜ੍ਹਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ, ਨਿਰਕਾਰੀ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਨਿਰਕਾਰੀ ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਨੇੜੇ

PH. 011-47660200, E-mail : patrika@nirankari.org

ਸੰਤ ਨਿਰਕਾਰੀ, ਹੰਸਤੀ ਦੁਨੀਆ, ਏਕ ਨਜ਼ਰ (ਮਰਾਠੀ) ਅਤੇ ਸੰਤ ਨਿਰਕਾਰੀ (ਨੈਪਾਲੀ) ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

Sant Nirankari Satsang Bhawan

1st Floor, 50, Morbag Road, Naigaon, Dadar (E) MUMBAI-400 014 (Mah.)
e-mail : chandunirankari@yahoo.com & marathi@nirankari.org

ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਪੜ੍ਹਕਾਵਾਂ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

TAMIL

Sant Nirankari Satsang
Bhawan, #7, Govindan
Street, Ayavoo Naidu
Colony, Aminjiki Karai,
CHENNAI-600 029 (T.N.)
Ph. 04423740830

ORIYA

Sant Nirankari Satsang
Bhawan, Kazidha, Post
Madhupatna, CUTTACK-
753 010 (Orissa)
Ph. 0671-2341250

TELUGU

Sant Nirankari Satsang
Bhawan, No. 6-2-970,
Khairatabad, HYDERABAD-
500 029
Ph. 0104-23317879

GUJRATI

Sant Nirankari
Satsang Bhawan, 31,
Pratapganj,
VADODARA-390002
(Guj.)
Ph. 0285-275068

KANNADA

Sant Nirankari Satsang
Bhawan, 88, Rattanvilas
Road, Southend Circle,
Basavangudi, BELGURU-
560 004 (Karnataka) Ph.
080-26577212

BANGLA

Sant Nirankari
Satsang Bhawan,
1-D, Nazar Ali Lane,
Near Beck Bagan,
KOLKATA-700 019
Ph. 033-22871658

ਪੜ੍ਹ-ਪੜ੍ਹਕਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਅਭਿਆਨ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਅਸੀਂਰਵਾਦ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਣੋ।

Posted at NDPSO Prescribed dates 23rd & 24th. Date of Publication: 17th & 18th (Advance Month)